Nr. 2. Marzec-Kwiecień. Rok 1922.

PRZEGLĄD NOTARJALNY

DWUMIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM NOTARJATU.

WYCHODZI W KRAKOWIE CO DWA MIESIĄCE.

Adres Redakcji i Administracji: Kraków, ul. Poselska 20.

Przesyłki pieniężne należy wysyłać pod adresem Izby notarjalnej w Krakowie, ul. Poselska 20, z dokładnem określeniem ich przeznaczenia. — Członkowie Małopolskich Kollegiów notarjalnych, oprócz wkładek, uiszczanych właściwym Izbom na cele tego wydawnictwa, nie ponoszą żadnych dalszych kosztów z wydawnictwem tem połączonych. — Dla innych prenumeratorów cenę ustala się od każdego numeru z osobna.

Odpowiedzialny redaktor: **Aleksander Rybiański.**

SPIS RZECZY.

KRAKÓW,
NAKŁAD IZB NOTARJALNYCH MAŁOPOLSKI
1922.

Skład Komitetu Redakcyjnego.

Przewodniczący:

Dr. Starzewski Tadeusz, Prezes krakowskiej Izby notarjalnej i notarjusz w Krakowie.

Sekretarz:

Aleksander Rybiański, kandydat notarjalny w Krakowie.

Członkowie:

a) z okręgu krakowskiej Izby notarjalnej:

Brason Summer Ludwik, notarjusz w Gorlicach,
Dębicki Ignacy, notarjusz w Rzeszowie,
Dr Góra Stefan, notarjusz w Zakopanem,
Dr Myciński Jan, notarjusz w Krakowie,
Dr Stein Stanisław, notarjusz w Krakowie,
Dr Szymanowicz Franciszek, kandydat notarjalny w Krakowie;

b) z okręgu lwowskiej Izby notarjalnej:

Szelewski Franciszek, Prezes lwowskiej Izby notarjalnej i notarjusz we Lwowie,
Hołub Stanisław, notarjusz we Lwowie,
Nitarski Adolf, kandydat notarjalny we Lwowie,
Postępski Jan, notarjusz w Rawie Ruskiej,
Ziemnowicz Stanisław, notarjusz w Bóbrce;

c) z okręgu przemyskiej Izby notarjalnej:

Czechowicz Jan, notarjusz w Bolechowie,
Girzejowski Felicjan, notarjusz w Samborze,
Wilczek Stanisław, notarjusz w Sieniawie,
Witoszyński Witold, kandydat notarjalny w Przemyślu.

ODBITO W DRUKARNI »CZASU« W KRAKOWIE.

DR STEFAN GÓRA.

A.

USTAWA NOTARJATU.

(Ciąg dalszy 2.)

DZIAŁ II.

Zakres działania.

Rodzaje czynności.

§ 126. Notarjusz powołany jest do:

a) sporządzania i wydawania dokumentów publicznych, odnośnie do wszystkich czynności, oświadczeń, stanów i zdarzeń prawnych, z których rodzą się prawa, do wydawania z nich wypisów, wyciągów i kopji, oraz sporządzania poświadczeń w tej ustawie wymienionych;

b) przyjmowania na skład dokumentów oraz rozporządzeń ostatniej woli i na równi z nimi postawionych, celem nadania im mocy dokumentu publicznego, oraz przyjmowania w przechowanie rozporządzeń ostatniej woli już ogłoszonych;

c) przyjmowania w przechowanie wartości pieniężnych i dokumentów na cele nieprzeciwne prawu;

d) zakładania, prowadzenia i utrzymywania ksiąg publicznych i ksiąg dokumentów, w sposób osobnemi ustawami ustalony;

e) sporządzania dokumentów prywatnych, oraz sporządzania i wnoszenia wszelkich podań do władz i urzędów, zaś do sądów w sprawach niespornych;

f) przeprowadzania przewodów spadkowych w drodze dobrowolnej, zaś w drodze urzędowej w sposób osobnemi ustawami ustalony;

g) dawania pomocy władzom skarbowym przez wymiar lub pobór należytości skarbowych od czynności prawnych, w sposób osobnemi ustawami ustalony;

h) innych czynności nałożonych nań z mocy lub upoważnienia ustawy.

Dokumenty publiczne.

§ 127. Spisywane przez notarjuszów dokumenty notarjalne (akta notarjalne, protokoły i poświadczenia), jak niemniej wypisy, wydawane w myśl tej ustawy, są dokumentami publicznymi i mają powagę aktów urzędowych, jeśli przy ich sporządzaniu i wystawieniu zachowano wszystkie jako istotne przepisane formalności.

Wykonalność.

§ 128. Akty notarjalne, w których stwierdzonym jest dług w pieniądzach lub innych rzeczach znikomych, lub ustalonym jest obowiązek oddania określonych rzeczy, lub wreszcie ustalonym jest obowiązek ustanowienia, przeniesienia, ograniczenia lub zniesienia prawa rzeczowego na nieruchomości, są tytułami egzekucyjnymi i mają moc wykonawczą, na równi z wyrokami i ugodami sądowemi, jeżeli:

a) osoba uprawnionego i obowiązanego, przedmiot i czas uiszczenia długu względnie wykonania obowiązku, są dokładnie oznaczone;

b) obowiązany wyraźnie w akcie przyzwolił, aby tenże miał moc wykonawczą.

Jeśli zobowiązanie zależy od spełnienia warunku lub nadejścia terminu, nieoznaczonego czasem kalendarzowym, wówczas do wykonalności aktu potrzeba nadto, aby toż spełnienie się warunku lub nadejście terminu zostało udowodnione dokumentem publicznym.

§ 129. Przelew i przekazanie rygoru wykonalności przez uprawnionego lub obowiązanego na osoby trzecie wymaga formy aktu notarjalnego.

Wymóg ten niema miejsca, jeżeli wykonalność aktu notarjalnego zanotowaną jest w księgach publicznych, gdyż w tym wypadku przechodzi ona na każdego nabywcę wykonalnego prawa, względnie na każdego nabywcę nieruchomości lub prawa, prawem tym obciążonych.

Pełnomocnictwa.

§ 130. Pełnomocnictwa do zeznania aktu wykonalnego (§ 128), o ile je zeznał zobowiązany, oraz pełnomocnictwa do zeznania aktu, wymagającego formy aktu notarjalnego (§ 131), wystawione w kraju, muszą być zeznane w formie aktu notarjalnego. Pełnomocnictwa do zeznania innych aktów notarjalnych wymagają uwierzytelnienia podpisów pełnomocodawców.

Pełnomocnictwa wystawione poza granicami państwa, uprawniające do zeznania w kraju aktu notarjalnego, wymagają uwierzytelnienia podpisów pełnomocodawców w sposób ustalony konwencjami międzypaństwowemi, a w każdym razie przez miejscowego notarjusza lub równorzędny tamże czynnik uwierzytelniający.

Przymus formy notarjalnej.

§ 131. Formy aktu lub protokołu notarjalnego wymagają pod nieważnością następujące czynności prawne:

1) ustanowienie, przeniesienie, przemiana lub zniesienie praw rzeczowych i innych, przedmiot wpisu do ksiąg publicznych stanowiących;
2) akty dotyczące zmiany własności lub zastawu (i hipoteki) nieruchomości, bez względu na to, czy są one przedmiotem ksiąg gruntowych;
3) umowy darowizny bez rzeczywistego oddania. Oświadczenie posiadania imieniem obdarowanego nie jest rzeczywistem oddaniem;
4) umowy między małżonkami o kupno, zamianę, pensję dożywotnią, pożyczkę lub zeznanie długu jednego małżonka dla drugiego;
5) potwierdzenie odbioru posagu;
6) umowy zawarte z powodu lub pod warunkiem zawarcia choćby przez osoby trzecie związku małżeńskiego — oraz wszystkie umowy małżeńskie w rozumieniu ustawy cywilnej [1]);
7) wzajemne testamenty i kontrakty dziedziczenia;
8) umowy o pozbycie lub nabycie spadku, zrzeczenie się

[1]) Aż do unifikacji kodeksu cywilnego, dotyczy ustawy cywilnej danej dzielnicy Polski.

praw spadkowych za życia spadkodawcy, przyjęcie spadku bez dobrodziejstwa prawa inwentarza, oraz umowy [1]) o przyszłą część ustawową dziedziczną lub o przyszły zachowek, zawarte między przyszłymi dziedzicami ustawowymi;

9) umowy o adopcję;
10) rozporządzenia ostatniej woli osób od ukończonego 14 do 18 roku życia [2]);
11) odwołanie notarjalnych rozporządzeń ostatniej woli;
12) uznanie dzieci za ślubne;
13) inwentarze spadkowe;
14) kontrakty spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, akcyjnej, oraz komandytowej na akcje, akty przystąpienia do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, przeniesienia udziałów w tychże, oraz ustawą przepisane poświadczenia uchwał spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, akcyjnych i komandytowych na akcje;
15) zapisy na sąd polubowny;
16) ustanowienie dziedzicznego prawa budowy;
17) zaofiarowanie zapłaty;
18) umowy losowe;
19) zobowiązania do zawarcia w przyszłości umów, które same wymagają formy aktu notarjalnego, oraz punktacje w tych przedmiotach;
20) czynności prawne między żyjącymi, zawierane przez ciemnych, głuchych nie umiejących czytać i wszelkie czynności prawne, zawierane przez niemych nieumiejących pisać, o ile je ciż wszyscy zawierają osobiście;
21) inne czynności prawne, w innych ustawach wymienione [3]).

---

[1]) Cessat, o ile kodeks cywilny uzna niedopuszczalność takich umów.

[2]) O ile kodeks cywilny zezwoli małoletnim w wieku 19 do 21 lat na dowolne testowanie.

[3]) Ustawy polskie (kodeks cywilny i handlowy, postępowanie sporne i niesporne) uchylą zapewne niedopuszczalność niektórych z wymienionych tu czynności, lub dopuszczą inne, tu pominięte. Należy zatem redakcję tego paragrafu albo więcej uogólnić (przez odesłanie niektórych czynności pod ustęp 21), albo odroczyć aż do zredagowania odnośnych kodeksów.

Umocnienie prywatnych dokumentów.

§ 132. Uczestnicy czynności prawnej lub niektórzy z nich, mogą zeznanemu przez siebie już poprzednio dokumentowi prywatnemu, nadać moc aktu notarjalnego i to nawet wówczas, jeśli do ważności objętej tymże dokumentem czynności prawnej, lub do jego siły dowodowej, potrzebną jest forma aktu notarjalnego.

Tak umocniony dokument prywatny ma moc i skutki aktu notarjalnego, a gdy odpowiada przepisom § 128, posiada również moc wykonawczą.

Notarjusz zbada przedłożony mu dokument prywatny, czy odpowiada on ogólnym przepisom o dokumentach notarjalnych, a gdy nie znajdzie żadnej przeszkody, spisze akt notarjalny z oświadczeniem umocnienia. doszywając doń umacniany dokument prywatny, który odtąd stanowić będzie istotną część składową aktu notarjalnego.

Doszyty dokument prywatny podpisze notarjusz oraz świadkowie, o ile przy zeznaniu aktu byli obecni.

Umocniony dokument nabiera z tą chwilą mocy aktu notarjalnego, a jeśli z treści swej był dla braku formy notarjalnej nieważnym, uzyskuje czynność prawna, w nim zawarta, dopiero z tą chwilą swą ważność.

Aby umocniony dokument prywatny mógł uzyskać moc wykonawczą, musi umocnienie być zeznane przez zobowiązanego.

DZIAŁ III.
Czynności.

ROZDZIAŁ I.
Przepisy ogólne.

§ 133. Notarjuszowi nie wolno pod nieważnością dokonać czynności urzędowej przed dniem, który mu wyznaczono do objęcia urzędu § 28), ani też począwszy od dnia, który oznaczono jako dzień wygaśnięcia urzędu (§ 38, 97, 98 i 118—120), ani też przez czas trwania zawieszenia w urzędzie (§ 89, 96 118—120).

Wyłączenie notarjusza.

§ 134. Notarjuszowi nie wolno pod nieważnością dokonać czynności urzędowej, w której

a) uczestniczy osobiście, czy przez zastępcę, on sam, jego żona, krewni i powinowaci w linji prostej bez ograniczenia, zaś w linji bocznej krewni do trzeciego, a powinowaci do drugiego stopnia, — wreszcie osoby z notarjuszem w powyższym stopniu przez przysposobienie połączone,

b) zdziałano czynności prawne na korzyść osób pod *a)* wymienionych.

To samo dotyczy:

1) osób pozostających pod opieką lub kuratelą wymienionych pod *a)* osób, a to w czasie trwania opieki lub kurateli;

2) osób prawnych, w których zarządzie (spólnik jawny, zawiadowca spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, członek rady zawiadowczej spółki akcyjnej, dyrektor spółdzielni) pozostaje jedna z osób pod *a*) wymienionych, a to przez czas, w którym uprawniona jest sama, lub łącznie z innemi osobami do zastępowania danej osoby prawnej.

W czynnościach urzędowych, w których notarjusz nie jest obowiązanym do badania tożsamości osób uczestniczących (Walne Zgromadzenia, wezwania, uwierzytelnienie kopji itd.) niedopuszczalnym jest jedynie czynny udział samego notarjusza.

Stosunek powinowactwa gaśnie po rozwiązaniu małżeństwa, które ten stosunek tworzy, jedynie w wypadku uznania małżeństwa za nieważne.

Zastępca notarjusza (§ 48) nie jest wyłączonym od dokonania czynności urzędowej, w której uczestniczy, lub z której korzysta zastępowany przezeń notarjusz.

W wypadkach, w których ustawa przewiduje urzędowe współdziałanie dwóch notarjuszów, nie mogą oni pozostawać ze sobą w stosunku oznaczonym pod *a*).

Zabronione czynności.

§ 135. Nie wolno notarjuszowi przedsiębrać czynności, sprzeciwiających się prawu lub dobrym obyczajom, albo porządkowi

publicznemu, — jak również takich, które budzą podejrzenie, że strony zawierają je tylko pozornie, dla obejścia prawa lub nieprawnego pokrzywdzenia osoby trzeciej.

To samo dotyczy czynności urzędowej z osobami, co do których zachodzi przypuszczenie, że nie posiadają one zdolności prawnej lub zdolności do działania.

§ 136. Jeżeli notarjusz ma wątpliwości co do uprawnienia stron do zawarcia danej czynności prawnej, co do jej skutków prawnych, lub innych okoliczności, dalej, gdy strony chcą w akcie zamieścić postanowienia dwuznaczne, niejasne, albo łatwo prowadzące do sporu lub pokrzywdzenia jednej ze stron, winien te wątpliwości wyłuszczyć stronom, a gdy one mimo to przy dokonaniu czynności obstają, czynności tej dokonać, lecz zamieścić w akcie wzmiankę o poczynionych stronom uwagach.

Obowiązek urzędowania.

§ 137. Poza wypadkami przewidzianymi w § 134 i 135, nie wolno notarjuszowi odmówić czynności urzędowej, a na żądadanie winien on podać przyczyny odmowy na piśmie.

Przeciwko odmowie służy zażalenie do Izby notarjalnej, która może dokonanie czynności notarjuszowi nakazać.

Notarjuszowi musi być jednak pozostawiony stosowny czas, dostosowany do natury i rozmiarów czynności oraz toku czynności jego biura.

Tajemnica urzędowa. .

§ 138. Notarjusz może udzielać wiadomości o swoich czynnościach urzędowych tylko tym osobom, które w czynnościach uczestniczyły, lub którym choćby tylko jeden uczestnik czynności na otrzymanie wiadomości zezwolił, albo gdy dokument już publicznie (w księgach publicznych, aktach spadkowych itp.) ujawnionym został, lub wreszcie gdy właściwy sąd na ujawnienie zezwolił.

Notarjusz jest jednak obowiązanym do udzielania wiadomości władzom, do tego ustawami upoważnionym.

Notarjusz winien jest czuwać, by nakazanej wyżej tajemnicy urzędowej przestrzegali również jego współpracownicy.

Jest on odpowiedzialny stronom za szkody, wynikłe z zaniedbania obowiązku, tym paragrafem ustalonego.

Prawdziwość zapodań.

§ 139. Notarjusz odpowiedzialnym jest za to, że wszystkie w dokumencie opisane okoliczności rzeczywiście zaszły, a w szczególności, że zaszły w jego obecności.

Czynność urzędowa, dokonana pod nieobecność notarjusza, który ją potwierdza, jest nieważna.

Język urzędowy.

§ 140. Językiem urzędowym jest język polski. W okręgach, które rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości będą uznane za językowo-mieszane, może notarjusz na wyraźne żądanie stron, co w akcie zaznaczy, spisywać dokumenty i poświadczenia w tym drugim krajowym języku. W tym celu winien uzyskać od Izby notarjalnej ogólne zezwolenie.

Spisanie aktu w innym języku może nastąpić tylko obok treści w języku krajowym i tylko wtedy, jeśli notarjusz jest urzędowym tłumaczem dla tego języka, lub jeśli urzędowego tłumacza do tej czynności przybierze. W dwujęzycznych dokumentach będzie uważanym za autentyczny tekst, spisany w języku krajowym, o ile strony inaczej nie postanowią.

Waluta, miary i wagi.

§ 141. Należy oznaczać przedmioty w aktach spisywanych przez notarjusza w walucie polskiej, zaś w wagach i miarach wedle miejscowego zwyczaju, o ile ustawa lub rozporządzenie rządowe nie ustalą wag i miar w państwie jako jednolite przyjętych.

Skoro się w akcie wymienia obce waluty, wagi lub miary, należy podać ich równowartość także w ilościach wedle oznaczeń polskich.

Stosowanie taryfy.

§ 142. Notarjuszowi nie wolno odstępować od przepisanej taryfy.

Jeśli notarjusz godzi się przyjąć niższe od taryfowego wynagrodzenie, winien uzyskać na to w każdym przypadku zezwolenie Izby notarjalnej.

Izba notarjalna może wydać ogólne normy, zezwalające na pobór wynagrodzenia poniżej taryfy.

Nieprzestrzeganie taryfy stanowi przekroczenie porządkowe, a w razie powtórzenia występek służbowy (§ 89).

Pobranie wynagrodzenia powyżej taryfy karane będzie karą dodatkową do głównej w wysokości podwójnej do dziesięciokrotnej sumy pobranej nadwyżki.

Wbrew własnemu interesowi notarjusz obowiązany jest wskazywać stronom najmniej kosztowną formę czynności, o ile na to pozwoli natura interesu. W szczególności unikać należy rozdzielania stosunku prawnego na kilka czynności.

Forma.

§ 143. Dokumenty notarjalne muszą być pisane wyraźnie i bez skróceń, a miejsca próżne wypełnić należy kreskami.

Data dokumentu notarjalnego i inne oznaczenia czasu, tudzież wszelkie cyfry powinny być wypisane literami, jeśli są pierwszy raz przytoczone. Wyjątek od tego przepisu stanowią: liczba aktu, liczby domowe i katastralne, arkuszów ksiąg gruntowych, dalej cyfry w inwentarzach majątkowych, działach spadkowych, obliczeniach ceny kupna i rachunkach w ogólności, jeśli wchodzą w treść dokumentu notarjalnego. Rezultaty jednak tudzież sumy, które w następstwie jedna ze stron interesowanych od drugiej ma do żądania, muszą być wypisane literami.

W razie powołania się na jakiś inny akt, można datę tegoż a względnie także liczbę przytoczyć się mającą napisać cyframi.

§ 144. W dokumencie notarjalnym nie można nic wyskrobywać ani dopisywać nad wierszem lub między wierszami.

Słowa, które przekreślić potrzeba, muszą być w ten sposób przekreślone, aby pozostały czytelne. Jeśli zaś to zmienia treść dokumentu, musi być ilość słów przekreślonych albo na brzegu albo na końcu dokumentu wymieniona, a ta uwaga musi być podpisaną przez notarjusza, a nawet przez strony interesowane i przez świadków, jeśli ich podpisy wedle postanowień niniejszej ustawy są potrzebne.

Jeśliby się okazała potrzeba zmian innego rodzaju lub dodatków, to należy je oznaczyć zapomocą odsyłacza we właściwem miejscu dokumentu. Zmiany te jednak i dodatki umieścić należy na brzegu albo na końcu aktu, wymieniając ilość dopisanych słów i podług przepisów poprzedniego ustępu podpisać.

§ 145. O ile niedokładności sprzeciwiające się przepisom §§ 143 i 144 wiarygodność dokumentu notarjalnego w części lub w całości osłabiają lub znoszą, ocenia w pojedynczych wypadkach sąd.

§ 146. Dokument notarjalny musi być oznaczony liczbami stronic, a jeśli ma być wciągnięty do repertorjum, liczbą aktu.

Jeśli dokument składa się z więcej arkuszy, powinien notarjusz każdy arkusz podpisać, a na końcu obok swego podpisu pieczęć urzędową wycisnąć.

Strony interesowane, a ewentualnie i świadkowie, mają się podpisać na końcu, jeśli podpisy ich podług postanowień niniejszej ustawy są potrzebne.

Jeśli dokument notarjalny składa się z kilku arkuszy, należy je zeszyć sznurkiem, który na końcu aktu pieczęcią urzędową notarjusza ma być umocowanym.

W równy sposób należy połączyć z dokumentem pełnomocnictwa i inne załączniki, jeśli to jest możebne. Jeśliby takie załączniki zeszyć się nie dały, należy je zaopatrzyć znakiem załącznika i liczbą aktu notarjalnego.

Wydawanie oryginałów.

§ 147. Zazwyczaj przechowują się dokumenty notarjalne w pierwopisie i to u tego notarjusza, który je spisał. Strony interesowane otrzymują w miejsce pierwopisów wypisy.

Ustawa postanawia, w jakich wypadkach pierwopis dokumentu notarjalnego należy wydać, względnie w księgach publicznych zamieścić. Z wyjątkiem tych wypadków może notarjusz wydać pierwopis dokumentu notarjalnego tylko na zlecenie sądowe sądowi lub Izbie notarjalnej na zlecenie tejże.

W tym wypadku winien notarjusz złożyć w swoich aktach w miejsce pierwopisu wolny od stempla odpis wierzytelny, przez Izbę notarjalną uwierzytelnić się mający i tenże po zwrocie pierwopisu wraz z nim przechować.

Odpis ten ma być sporządzony według tych przepisów, jakie niniejsza ustawa dla wypisów postanawia.

Notarjusz może aż do zwrotu pierwopisu wydawać z powyższego odpisu wypisy, jeśli mu tego Izba nie wzbroniła; jednakże obowiązany on jest zanotować wydanie takich wypi-

sów nietylko na odpisie, jaki się w jego aktach znajduje, ale także na pierwopisie, skoro mu się tylko powróci.

Czynność drugiego notarjusza.

§ 148. W razie, gdy zawezwano dwóch notarjuszów do spisania aktu notarjalnego, odpowiedzialnym jest także drugi notarjusz za zachowanie przepisów ustawowych.

Kierownictwo rozprawy przysłuża temu notarjuszowi, którego strony interesowane o to prosiły. Należy go w akcie oznaczyć.

Przepisy, wydane względem podpisu i wyciśnięcia pieczęci urzędowej, służą dla obydwu notarjuszów.

Wymienienie czynności notarjuszów.

§ 149. W zakresie działania, określonym § 126 *a), b), c)*, wyłącznie notarjusze dokonywać będą następujących czynności urzędowych:

a) sporządzanie aktów i półaktów notarjalnych względem oświadczeń i czynności prawnych,
b) sporządzanie rozporządzeń ostatniej woli o mocy dokumentu publicznego i przyjmowanie ich na skład,
c) poświadczanie wydarzeń i oświadczeń, jako to:
1) poświadczanie zgodności odpisów,
2) uwierzytelnianie tłómaczeń,
3) uwierzytelnianie podpisów,
4) poświadczanie czasu okazania dokumentu,
5) wydawanie świadectw życia,
6) poświadczanie zawiadomień o oświadczeniach, zaofiarowaniu wypłat i zaznaczeniu,
7) poświadczanie stawiennictwa względnie niestawiennictwa,
8) poświadczanie uchwał walnych zgromadzeń,
9) poświadczanie wydarzeń rzeczywistych,
10) protesty i protestacje weksli i papierów kupieckich,
11) sporządzanie inwentarzy spadkowych, działów majątkowych i licytacje nieruchomości,
12) stwierdzanie innych czynności, faktów i stanów, z których prawa mogą być wywiedzione,

d) wnioski i zastrzeżenia księgowe,

e) przyjmowanie dokumentów oraz wartości pieniężnych w przechowanie na cele nieprzeciwne prawu,

f) wydawanie wypisów, odpisów, wyciągów i świadectw, oraz czynienie wzmianek.

ROZDZIAŁ II.

Akty i półakty notarjalne.

Pojęcie.

§ 150. Aktem notarjalnym jest akt spisany przez notarjusza, stwierdzający dokonanie czynności prawnej przez strony zeznające.

Aktem notarjalnym potwierdza notarjusz treść woli i złożonych oświadczeń stron akt zeznających, oraz własnoręczność ich podpisów.

§ 151. Notarjusz, spisując akt notarjalny, winien, obok przestrzegania przepisów poprzedniego rozdziału, zbadać ile możności osobistą zdolność i uprawnienie do zawarcia czynności każdej ze stron interesowanych, strony te o treści i skutkach tejże pouczyć i przekonać się o ich istotnej i prawdziwej woli, ich oświadczenia zupełnie jasno i stanowczo spisać, a po odczytaniu aktu upewnić się przez osobiste zapytanie stron interesowanych, że tenże jest zgodny z ich wolą.

§ 152. Jeśli notarjusz wpisuje treść aktu notarjalnego w księgę publiczną, co określą osobne ustawy, odpada obowiązek oznaczania stronic aktu, podpisywania każdego arkusza oraz zeszywania aktu, określony § 146 tej ustawy.

§ 153. Półaktem notarjalnym nazywamy te akty notarjalne, które, wedle żądania strony zeznającej, mogą być jej wydane w oryginale.

W wypadku wydania oryginału stronie, postąpi notarjusz w myśl § 147 ustęp 3, 4 i 5 tej ustawy.

Półaktem notarjalnym można dokonać tylko czynności, zawierających oświadczenia z natury rzeczy jednostronne, oraz te nawet wielostronne oświadczenia, które wedle zeznania stron w akcie mają mieć swój skutek zagranicą.

Układ aktu.

§ 154. Każdy akt notarjalny zawierać winien:

a) oznaczenie numeru, pod którym akt do repertorjum wniesiony został,

b) miejsce, w którem się akt sporządza,

c) rok, miesiąc i dzień sporządzenia aktu,

d) w razie potrzeby lub na żądanie strony także godzinę i minutę początku i końca czynności,

e) imię i nazwisko tudzież siedzibę urzędową notarjusza, oraz drugiego notarjusza, jeśli urzędownie współdziała,

f) imię i nazwisko stron interesowanych, a w miarę możności ich zawód i miejsce zamieszkania, a nadto przyzwanych ewentualnie świadków, rekognoscentów, osób zaufania i tłómaczów,

g) poświadczenie, że notarjusz strony oraz inne osoby stawające zna lub jak ich tożsamość ustalił,

h) ustalenie zdolności prawnej stron oraz innych osób stawających,

i) jeśli akt dotyczy prawa rzeczowego na nieruchomości, zamieszkanie prawne stron zeznających, o ile je zna ustawa o księgach gruntowych,

k) treść sprawy z powołaniem się na ewentualne pełnomocnictwa i załączniki,

l) oznaczenie zawodu i miejsca zamieszkania osób interesowanych a niestawających, a gdy chodzi o prawa rzeczowe na nieruchomości, ich miejsce zamieszkania w kraju,

m) przytoczenie, że akt stronom zeznającym został odczytany albo określenie tych formalności, które wedle tej ustawy odczytanie aktu zastępują, tudzież przytoczenie, że strony interesowane akt zatwierdziły,

n) dyspozycja o wydawaniu wypisów, oraz wymienienie pobranych należytości,

o) podpis stron zeznających i innych osób stawających, jeżeli je wedle tej ustawy przyzwać należało,

p) podpis urzędowy notarjusza i odcisk jego pieczęci urzędowej; tożsamo i drugiego notarjusza, o ile urzędownie w akcie współdziałał.

Gdy która ze stron interesowanych lub jeden ze świadków pisać nie umie, musi położyć znak odręczny, a nazwisko jego wypisze świadek lub drugi notarjusz, w akcie współdziałający. Jeśli strona zeznająca nawet znaku odręcznego przyłożyć nie może, należy tę przeszkodę wyraźnie wymienić i przez świadków aktu szczegółowo stwierdzić.

Rekognoscenci podpisać mogą akt obok podpisu stron zeznających, albo w miejscu, gdzie mowa o stwierdzeniu tożsamości tychże.

Akt notarjalny spisany z pominięciem przepisów tego paragrafu nie posiada mocy dokumentu publicznego — wyjąwszy pominięcie wymogów pod *a) d) h) i) l) n)*, które nie pociąga tego skutku.

Rekognoscenci.

§ 155. Notarjusz musi sam znać strony interesowane osobiście i po imieniu i nazwisku, albo też ich tożsamość musi być stwierdzona przez osobiście notarjuszowi znanych:

a) albo jednego uprzywilejowanego rekognoscenta,

b) albo dwóch rekognoscentów.

§ 156. Rekognoscentem może być każda osoba własnowolna.

Wykluczone są osoby, pozostające w stosunku służbowym wobec notarjusza, umysłowo chore, ciemni, głusi i niemi.

Przynajmniej jeden z nich musi umieć czytać i pisać.

§ 157. Rekognoscentem uprzywilejowanym może być:

a) notarjusz lub substytut notarjalny,

b) adwokat lub egzaminowany kandydat adwokatury,

c) sędziowie i członkowie prokuratury,

d) członkowie generalnej prokuratury,

e) profesorowie i docenci prawa na uniwersytetach krajowych.

Świadkowie aktu.

§ 158. Świadkowie aktu w liczbie dwóch muszą być przyzwani do aktu:

a) obejmującego umowę dziedziczenia lub rozporządzenie ostatniej woli, lub inne z tym wymogiem w ustawie wymienione czynności, albo

b) jeśli jedna ze stron interesowanych nie umie pisać lub

c) jest ciemną, głuchą, lub niemą, lub

d) nie zna języka, w którym akt się zawiera.

We wszystkich tych wypadkach miejsce dwóch świadków może zastąpić drugi notarjusz, zaś w innych wypadkach, z wyjątkiem rozporządzeń ostatniej woli i kontraktów dziedziczenia, miejsce dwóch świadków zastępuje jeden, mający obok wymogów § 159 także zdolność na uprzywilejowanego rekognoscenta. Stronom wolno jednak przyzwać do aktu świadków i w innych wypadkach.

§ 159. Świadkowie aktu muszą:

a) być notarjuszowi osobiście znani lub przez rekognoscentów zapoznani,

b) posiadać wymogi § 156,

c) rozumieć język, w którym się akt spisuje,

d) przynajmniej jeden z nich musi umieć czytać i pisać.

§ 160. Nie mogą być świadkami aktu:

a) osoby wykluczone od rekognicji (§ 156),

b) osoby pozostające do notarjusza, jednej ze stron zeznających lub z aktu korzyść mającej, w stosunku § 134 określonym.

§ 161. Świadkowie aktu, jeśli ich przyzwanie jest potrzebne, muszą być obecnymi najpóźniej w chwili odczytania dokumentu stronom interesowanym i podpisywania go przez nie.

Wprawdzie mogą być świadkowie na wyraźne żądanie stron interesowanych od odczytania aktu wykluczeni, lecz w tym wypadku muszą strony interesowane w obecności świadków położyć na tymże swoje podpisy i wyraźnie oświadczyć, że dokument im został odczytany lub że go same przeczytały i że tenże zgodny jest z ich wolą, a że się tak stało, należy w dokumencie wyraźnie wymienić.

§ 162. Przy zeznawaniu aktu notarjalnego przez ślepego muszą być obecni świadkowie aktu nietylko wówczas, gdy strony oświadczają, jakie postanowienia w akcie umieścić należy, ale także podczas odczytywania aktu w całej jego osnowie, tudzież przy zatwierdzeniu i podpisywaniu go przez strony interesowane.

Że się tak stało, musi być w akcie wyraźnie powiedziane.

Toż samo tyczy się spisania aktu notarjalnego z niemym lub głuchym, a nadto należy w tym wypadku zachować przepisy §§ 163 i 164.

§ 163. Głuchy, umiejący czytać, musi akt sam odczytać i wyraźnie potwierdzić, że go przeczytał i że się zgadza z jego wolą. Potwierdzenie to musi być w akcie przed podpisem przytoczone.

Jeśli głuchy czytać nie umie, musi być oprócz świadków aktu przyzwana osoba jego zaufania, którаby jego mowę na znaki rozumiała, o ile żaden ze świadków mowy znaków nie rozumie.

Takiemi osobami zaufania mogą być bez względu na płeć także takie osoby, które z głuchym są spokrewnione lub spowinowacone lub też skojarzone przysposobieniem albo węzłem małżeńskim. Zresztą muszą te osoby zaufania mieć własności zdolnych świadków pod innym względem.

Notarjusz musi się dokładnie przekonać zapomocą prób, nieodnoszących się do przedmiotu aktu, że głuchy mowę znaków rozumie. Że to się stało, musi być w akcie wyraźnie wymienione.

§ 164. Akt notarjalny, zeznawany przez głuchego lub głuchoniemego, umiejącego czytać i pisać, musi tenże sam przeczytać i na nim własnoręcznie napisać, że go przeczytał i uznał za zgodny z swoją wolą.

Jeśli zaś nie umie ani czytać ani pisać, wówczas należy przyzwać dwie osoby jego zaufania, które jego mowę znakami rozumieją, a z których jedna może być świadkiem aktu.

Tutaj należy także zastosować przepisy § 163 ustęp 3 i 4.

§ 165. Akt notarjalny może być spisany także w języku obcym tylko wtenczas, gdy strony interesowane tego wyraźnie żądają (§ 140).

W tym wypadku powinien notarjusz po zbadaniu woli stron postąpić po myśli § 140 i w akcie wyraźnie to stwierdzić.

§ 166. Jeśli która ze stron interesowanych nie zna żadnego z języków, w którym się akt notarjalny zawiera, wówczas należy przyzwać do aktu zaprzysięgłego tłumacza, posiadającego równocześnie wszystkie własności zdolnego świadka aktu.

Przyzwanie osobnego tłumacza jest jednak zbyteczne, jeśli notarjusz tudzież dwaj świadkowie lub też zamiast świadków drugi współdziałający notarjusz zna język strony interesowanej i jeśli ta wiadomość języka notarjusza, kierującego rozprawą,

wykazana jest poświadczeniem Izby notarjalnej, gdy chodzi o język krajowy (§ 140), ustanowieniem zaś za tłumacza, gdy chodzi o język obcy. W takim razie muszą być świadkowie obecni przy odczytaniu aktu w całej osnowie, a w akcie należy wyraźnie przytoczyć, że zachodziły powyższe wymogi do spisania tegoż bez przyzywania tłumacza.

§ 167. Jeśli potrzeba przyzwać tłumacza w myśl pierwszego ustępu poprzedniego paragrafu, wówczas zbada notarjusz wolę strony interesowanej przez tegoż tłumacza, spisze akt notarjalny w jednym z języków krajowych i da go tłumaczowi do przetłumaczenia stronie interesowanej. Na żądanie strony interesowanej sporządzi tłumacz przekład aktu na obcy język tejże, a notarjusz postąpi po myśli § 140.

§ 168. W przypadku, gdy w myśl § 158 świadka przyzwać potrzeba, a strony interesowane życzą sobie za świadka kogoś nieznającego języka jednej ze stron interesowanych lub języka, w którym akt ma być zawarty, musi być przyzwany do aktu tłumacz, posiadający przymioty zdolnego świadka.

Tłumacz ten musi wyłożyć świadkowi treść aktu wobec stron interesowanych, a że się to stało, należy w akcie wyraźnie przytoczyć.

§ 169. Akt notarjalny, spisany z pominięciem formalności i ostrożności wyżej w §§ 155—168 przepisanych, nie ma mocy dokumentu publicznego.

§ 170. Przy spisaniu aktu notarjalnego o umowę dziedziczenia lub inne rozporządzenie ostatniej woli, muszą być zachowane także szczegółowe przepisy ustawy cywilnej, od jakich ważność takiego rozporządzenia zależy, wyjąwszy tylko przepisy o ilości świadków rozporządzenia ostatniej woli.

Załączniki.

§ 171. Pełnomocnictwa winny być doszyte do aktu w wypisie lub oryginale (§ 153), o ile chodzi o pełnomocnictwa wymienione w § 130 ustęp 1, — zaś inne winny być doszyte w oryginale, wypisie lub odpisie wierzytelnym.

Inne załączniki, o ile nie są dokumentami publicznymi, muszą być przez strony zeznające i notarjusza przy dołożeniu jego pieczęci urzędowej podpisane.

Odczytuje się je tylko na żądanie którejkolwiek strony zeznającej.

ROZDZIAŁ III.

Rozporządzenia ostatniej woli.

Rodzaje czynności.

§ 172. Notarjusze sporządzają rozporządzenia ostatniej woli o mocy dokumentu publicznego, pisemne lub ustne, oraz przyjmują na skład już ogłoszone.

Przepisy ogólne.

§ 173. Notarjalne rozporządzenia ostatniej woli oraz kontrakty dziedziczenia muszą być zeznane w obecności dwóch świadków aktu, posiadających wymogi ustawy cywilnej, przepisane dla świadków rozporządzeń ostatniej woli.

Ten sam wymóg dotyczy i notarjusza oraz drugiego współdziałającego notarjusza.

Drugi notarjusz zastępuje w zupełności dwóch świadków.

Pozatem winny być dotrzymane wszystkie inne wymogi, jakie ustawa cywilna stawia rozporządzeniom ostatniej woli, oraz jakie ta ustawa przepisuje dla aktów notarjalnych.

Rozporządzenie ostatniej woli, nie odpowiadające warunkom dla aktów notarjalnych przepisanym, oraz przepisom tego paragrafu o świadkach, nie posiada mocy dokumentu publicznego, lecz zatrzymuje ważność prywatnego rozporządzenia, o ile odpowiada wszystkim warunkom ustawy cywilnej, dla rozporządzeń ostatniej woli przepisanym.

Notarjalne rozporządzenia ostatniej woli.

a) ustne:

§ 174. Ustnem jest notarjalne rozporządzenie ostatniej woli wówczas, gdy notarjusz spisuje sam treść rozporządzenia, wedle oświadczenia strony zeznającej.

Oświadczenie to, oraz odczytanie aktu, zatwierdzenie go przez zeznającą stronę oraz podpisanie, musi nastąpić w obecności wszystkich świadków aktu.

§ 175. Odwołanie notarjalnego ustnego rozporządzenia ostatniej woli następuje sposobem, jaki przepisano dla jego sporządzania. Odwołanie takie należy zanotować na odwołanem rozporządzeniu.

b) pisemne:

§ 176. Pisemnem jest rozporządzenie ostatniej woli wówczas, gdy osoba zeznająca posiada gotowe rozporządzenie na piśmie, a od notarjusza żąda jedynie, aby mu nadał moc dokumentu publicznego.

Notarjusz, zachowując przepisy § 174 ustęp drugi, zwróci uwagę stronie zeznającej, że dostarczone mu pisemne rozporządzenie musi być przez nią własnoręcznie podpisane, następnie spisze protokół z tej czynności, a pisemne rozporządzenie, w zamkniętej kopercie, opatrzy numerem repertorjum, swą pieczęcią urzędową, oraz napisem zawierającym imię i nazwisko testatora, poczem kopertę tę doszyje do protokołu.

W treść doszytego pisma notarjusz ani świadkowie aktu nie wglądają.

Strona zeznająca może kopertę, zawierającą pismo, ubezpieczyć swoją pieczęcią.

§ 177. Odwołanie pisemnego notarjalnego rozporządzenia ostatniej woli następuje:

1) albo identycznie z odwołaniem ustnych (§ 174 i 175) notarjalnych rozporządzeń ostatniej woli,
2) albo przez odebranie doszytego (§ 176) pisma. W tym celu spisze notarjusz protokół notarjalny, zachowując przepisy § 173 tej ustawy.

Odwołanie przez odebranie pisma może nastąpić albo osobiście, albo przez pełnomocnika, wykazanego szczegółowem pełnomocnictwem o mocy dokumentu publicznego.

Zwrot taki należy uwidocznić na protokole złożenia odebranego rozporządzenia.

Przez taki zwrot traci odebrane rozporządzenie jedynie moc dokumentu publicznego.

Dowód złożenia.

§ 178. Notarjusz wydaje stronie zeznającej, na jej żądanie, poświadczenie, stwierdzające sporządzenie ustnego lub złożenie

pisemnego rozporządzenia ostatniej woli i zaopatrzy je swym urzędowym podpisem, pieczęcią i numerem repertorjum.

Ogłoszenie (ujawnienie).

§ 179. Notarjusz, na wiadomość o śmierci testatora, ogłosi znajdujące się u niego rozporządzenie ostatniej woli w ten sposób, że notuje na niem datę, oraz dowód śmierci, a przy pisemnych rozporządzeniach otwiera nadto doszytą kopertę i doszywa wydobyte z niej pismo do protokołu złożenia.

Ogłosić należy także odwołane rozporządzenia ostatniej woli, za wyjątkiem pisemnych odebranych (§ 177 litera 2).

Z ogłoszonego rozporządzenia ostatniej woli sporządza notarjusz na koszt spadkodawcy trzy wypisy, przesyłając po jednym Naczelnej Izbie Notarjalnej, właściwej Izbie notarjalnej, oraz instancji przeprowadzającej przewód spadkowy. W braku wiadomości o tem, która instancja jest właściwą użyje notarjusz pośrednictwa prezesa właściwego dla siebie sądu apelacyjnego.

Instancja, spadek przeprowadzająca, prześle wypisy wszystkich ogłoszonych notarjalnych rozporządzeń ostatniej woli tego samego spadkodawcy, oraz oryginały ewentualnych prywatnych jego rozporządzeń, jednemu z miejscowych notarjuszy, który je wcieli do swych aktów, pod bieżące numera repertorjum, opatrując je swym podpisem i pieczęcią urzędową.

Z tak wcielonych oryginałów wydaje notarjusz odpisy, zaś z wypisów nowe wypisy. Izbom notarjalnym i Naczelnej Izbie notarjalnej przysługuje również prawo wydawania wypisów z otrzymanych od ogłaszającego notarjusza wypisów notarjalnych rozporządzeń ostatniej woli.

ROZDZIAŁ IV.

Poświadczenia wydarzeń i oświadczeń.

Postanowienia ogólne.

§ 180. Poświadczenia wydawane w myśl postanowień tego rozdziału są pod względem siły dowodowej zrównane z dokumentami publicznymi.

Uwierzytelnienie podpisu jest stwierdzeniem prawdziwości podpisu, — atoli nie jest dowodem prawdziwości woli stron zeznających.

W każdem poświadczeniu wymieniony będzie dzień, a na żądanie i godzina czynności, oraz miejsce, o ile czynność odbyła się poza kancelarją. Pod poświadczeniem położy notarjusz swój podpis i pieczęć, oraz poda wysokość pobranych opłat.

Poświadczenia zgodności odpisów.

§ 181. Notarjusz poświadcza zgodność odpisu z dokumentem, jeśli jest on spisany w języku, który notarjusz rozumie.

Na odpisie zamieści notarjusz poświadczenie zgodności, opisze przedstawiony mu dokument, stwierdzi jego zmiany, przekreślenia i inne wady, poda osobę okazującą dokument, ostemplowanie tegoż, poczem zamieści na dokumencie wzmiankę o wydaniu kopji.

Czynności tej nie wpisuje się do księgi repertorjum.

Uwierzytelnianie tłumaczeń.

§ 182. Notarjusz może poświadczać zgodność tłumaczeń:

a) w językach krajowych, gdy ma po temu zezwolenie Izby notarjalnej (§ 140),

b) z innych języków na krajowe lub na odwrót, gdy jest tłumaczem dla tegoż języka ustanowionym.

Przekład i poświadczenie łączy się z dokumentem tłumaczonym zapomocą sznurka umocowanego pieczęcią.

Czynności tej nie wpisuje się do księgi repertorjum.

Uwierzytelnianie podpisów.

§ 183. Notarjusz poświadcza, że strona interesowana w jego obecności dokument własnoręcznie podpisała, albo też podpis swój na dokumencie wobec niego za swój własnoręczny uznała.

Notarjusz winien znać osobiście stronę zeznającą, a jeśli jej nie zna, winien jej tożsamość stwierdzić przez jednego uprzywilejowanego lub dwóch zwykłych rekognoscentów (§ 156 i 157).

Jeden ze zwykłych rekognoscentów może być zastąpiony przez okazanie dokumentu, do osoby nieznanej strony się

odnoszącego. Rekognoscenci podpisują protokół, a pierwopis tylko wówczas, gdy strona zeznająca nie umie pisać.

Poświadczenie (klauzulę legalizacyjną) zamieszcza się na pierwopisie dokumentu, nadmieniając, że notarjusz zna osobę podpisującą, lub że jej tożsamość w sposób przepisany stwierdził.

Z czynności tej spisze notarjusz protokół, już to odrębny, jużteż w przeznaczonej na ten cel księdze, zaopatrując go numerem księgi repertorjum.

Treść dokumentu winien notarjusz poznać tylko o tyle, o ile tego zaciągnięcie do protokołu wymaga. Nie odpowiada on ani za treść dokumentu, ani za uprawnienie wystawiciela (§ 180).

Poświadczenia czasu okazania dokumentu.

§ 184. Notarjusz poświadczy na dokumencie czas (dzień, a na żądanie strony okazującej także godzinę i minutę) okazania mu dokumentu.

Na żądanie strony okazującej stwierdzi notarjusz jej tożsamość, zachowując przepisy § 183.

Z czynności tej spisze notarjusz protokół sposobem wskazanym w § 183.

Świadectwa życia.

§ 185. Notarjusz wystawia świadectwa życia, gdy osobę, której życie poświadcza, zna, lub gdy jej tożsamość stwierdzi sposobem § 183.

W poświadczeniu stwierdzi notarjusz, że osoba, której tożsamość ustalił, przed nim osobiście w danym dniu (a na żądanie strony nawet godzinie i minucie) się zjawiła.

Z czynności tej spisze notarjusz protokół sposobem wskazanym w § 183.

Poświadczenia zawiadomień o oświadczeniach, zaofiarowania wypłat i zaznaczenia.

§ 186. Notarjusz powołany jest do wydawania poświadczeń względem oświadczeń, jakie jedna strona interesowana drugiej zrobić chce, jeśli takie oświadczenia mają być podstawą prawnych następstw.

Na żądanie strony interesowanej, spisze notarjusz protokół i w nim przytoczy dosłownie oświadczenie uczynić się mające. Protokół ten podpisze strona interesowana.

Z protokołem tym uda się notarjusz do wskazanego przez stronę wzywającą lokalu strony przeciwnej i tejże oświadczenie odczyta.

Notarjusz napisze w dalszym ciągu protokółu o dokonanem zawiadomieniu i o czasie, kiedy to nastąpiło. Odpowiedź daną przez stronę przeciwną umieści notarjusz w protokole tylko wtedy, gdy ona tego zażąda lub na to zezwoli, a na znak zezwolenia protokół podpisze.

O dokonanem zawiadomieniu należy wydać poświadczenie stronie wzywającej a także stronie przeciwnej, gdy tego zażąda. Poświadczenie zawierać musi nazwiska obu stron, dosłowną treść, dzień, miesiąc i rok, a w razie potrzeby nawet godzinę dokonanego zawiadomienia. Odpowiedź strony przeciwnej należy umieścić w zawiadomieniu tylko wtenczas, gdy się znajduje w protokole.

Także poświadczenie tożsamości osoby wzywającej domieścić należy, gdy są po temu wymogi (§ 183). Z wyjątkiem tego wypadku nie ręczy notarjusz za tożsamość osoby wzywającej.

Gdyby notarjusz nie zastał we wskazanym mu lokalu osoby, której miało być przedłożone oświadczenie, lub gdy mu wzbrania przystępu albo odmawia wysłuchania, doręczy jej notarjusz, jeśli tego strona wzywająca zażąda, wypis poświadczenia w rekomendowanej przesyłce pocztowej lub też przedłoży sądowi, który poświadczenie to podług przepisów postępowania sądowego doręczyć winien.

Przebieg sprawy przytoczyć należy w protokole i poświadczeniu, a równocześnie wspomnieć, co przedsięwzięto celem zawiadomienia strony przeciwnej.

§ 187. Strona interesowana, chcąca drugiej oznajmić oświadczenie, może żądanie wnieść do notarjusza listownie lub telegraficznie; w takim wypadku zastąpi list lub telegram miejsce żądania w protokole i przyłączony być ma do tegoż.

Notarjusz nadmieni w poświadczeniu, że żądanie w powyższy sposób do niego wniesiono.

§ 188. Tymsamym sposobem (§ 186 i § 187) może strona zaofiarować wierzycielowi swemu zapłatę jego wierzytelności i wezwać go o zeznanie kwitu.

W tym celu sporządzi notarjusz protokół, w którym obok zwyczajnej treści, przepisanej § 186 i § 187, potwierdzi odbiór od strony zaofiarowanej do wypłaty gotówki.

Jeżeli wierzyciel zapłatę przyjmie, zamieści notarjusz potwierdzenie odbioru w protokole, przestrzegając co do podpisu wierzyciela przepisów § 183.

W razie odmowy przyjęcia, zaznaczy notarjusz odmowę w protokole, a otrzymaną gotówkę stosownie do dyspozycji strony żądającej, albo jej zwróci, albo przyjmie w depozyt (§ 199—202).

Jeśli notarjusz nie dotarł do wierzyciela, postąpi po myśli § 186, wyznaczając mu kalendarzowy najmniej trzechdniowy termin do przyjęcia zapłaty i potwierdzenia odbioru, a dopiero najwcześniej w następnym dniu po upływie tegoż terminu, postąpi w sposób, jakgdyby wierzyciel odmówił przyjęcia zapłaty.

Poświadczenia stawiennictwa.

§ 189. Notarjusz stwierdzi na żądanie strony, że taż oczekiwała w określonem miejscu i czasie na stawiennictwo drugiej określonej strony — i że taż się nie stawiła.

W tym celu postąpi notarjusz wedle przepisu § 185, a w protokole zamieści na żądanie strony cel prawny jej stawiennictwa i oczekiwania.

Notarjusz nie jest obowiązany stwierdzać tożsamość osoby oczekiwanej; — może on jednak żądać od strony oczekującej wykazania się z prawnego celu oczekiwanego spotkania, a w braku dowodu, czynności odmówić.

Poświadczenia uchwał zgromadzeń.

§ 190. Notarjusz spisze protokół celem poświadczenia uchwał zgromadzeń towarzystw, spółek i innych stowarzyszeń, lub ich organów, podając miejsce i czas zebrania i przytoczy w tymże dokładnie wszystkie w jego obecności w zgromadzeniu zaszłe wydarzenia i złożone oświadczenia oraz zapadłe uchwały i inne okoliczności, ważne dla osądzenia prawidłowości obrad.

Protokół podpisze przewodniczący i dwaj członkowie zebrania.

Za tożsamość osób uczestniczących notarjusz nie ręczy, chyba, że ich tożsamość stwierdzi, ustaliwszy ją sposobem § 183.

Wydawanie częściowych poświadczeń jest niedopuszczalne.

Poświadczenia wydarzeń rzeczywistych.

§ 191. Notarjusz powołany jest także do poświadczania innych wydarzeń rzeczywistych (losowania, licytacje ofertowe, okazania przedmiotów), jeśli to zrodzić może skutki prawne, a odbyło się w obecności notarjusza.

W tym celu notarjusz spisze, za przyzwaniem dwóch osobiście mu znanych świadków, protokół, zawierający dokładny opis przebiegu czynności, odbytej wobec niego i obu świadków, wymienienie miejsca, czasu, oraz nazwisk osób, żądających i uczestniczących.

Protokół podpisze strona żądająca i obaj świadkowie.

Stwierdzenie tożsamości osoby żądającej może nastąpić na jej żądanie sposobem § 183.

Wydawanie częściowych poświadczeń jest niedopuszczalne.

Protesty i protestacje weksli i papierów kupieckich.

§ 192. Przy protestach weksli oraz papierów kupieckich, opiewających na okaziciela, jak również weksli i tychże papierów kupieckich zaginionych (protestacje), postąpi notarjusz wedle przepisów odnośnych ustaw szczegółowych (handlowa, wekslowa, czekowa itp.).

§ 193. Protest notuje notarjusz na samymże dokumencie lub jego doszywce (przydłużku), natomiast na akt protestacji sporządza osobny protokół, który winien zawierać dokładny opis zaginionego protestowanego dokumentu. Strona żądająca nie podpisuje protestu, natomiast podpisuje akt protestacji. Tożsamość jej osoby nie musi być stwierdzona.

Treść protestu lub protestacji wpisuje notarjusz do osobnego rejestru wedle przepisów działu IV ustawy.

§ 194. Notarjusz, zakładając protest, nie jest odpowiedzialnym za wyszukanie właściwego adresu, jeżeli adres podanym

jest w treści weksla względnie papieru kupieckiego lub jeśli strona żądająca podaje adres.

W braku adresu notarjusz może w poszukiwaniu adresu ograniczyć się do wydobycia adresu we właściwem biurze meldunkowem.

Sporządzanie inwentarzy, działów majątkowych i licytacji nieruchomości.

§ 195. Czynności powyższych dokonuje notarjusz przez spisanie protokołu za przybraniem dwóch zdolnych (§ 191) świadków.

Przy powyższych czynnościach notarjusz przestrzegać będzie przepisów ogólnych dla aktów notarjalnych, oraz przepisów szczegółowych ustawy cywilnej i ustaw o postępowaniu sądowo-cywilnem.

Stwierdzanie innych czynności, faktów i stanów.

§ 196. Notarjusz może, z zachowaniem przepisów § 191, stwierdzać zaszłość także innych czynności, faktów i stanów, o ile to może zrodzić skutki prawne, a notarjusz o zaszłości osobiście się przekonał (opisy stanów, stwierdzenie posiadania, uszkodzeń, zgodności fotografji, czasu zdjęcia itp.).

ROZDZIAŁ V.

Wnioski i zastrzeżenia księgowe.

§ 197. Notarjusz sporządza na żądanie strony uprawnionej wnioski i zastrzeżenia księgowe (hipoteczne i inne), obejmujące zarazem projekt treści do wykazu księgi publicznej.

Ustawa o księgach publicznych przepisuje szczegółowy tok czynności.

Wnioski i zastrzeżenia księgowe mogą być zawarte w treści aktu notarjalnego na sporządzoną samą czynność prawną.

Jeżeli się je sporządza osobno, to, o ile zostają wpisane przez notarjusza bezpośrednio w księdze publicznej, nie otrzymują oznaczenia numerem w jego repertorjum.

Pozatem stosuje się do nich wszystkie inne przepisy dla aktów notarjalnych.

ROZDZIAŁ VI.

Przyjmowanie w przechowanie dokumentów oraz wartości pieniężnych.

Rodzaje przechowania.

§ 198. Notarjusz uprawniony jest do przyjmowania w przechowanie urzędowe lub prywatne wszelkich dokumentów i wartości pieniężnych, na cele nieprzeciwne prawu.

Przechowanie urzędowe.

§ 199. Złożenie u notarjusza w depozyt urzędowy uważanem będzie w skutkach prawnych na równi ze złożeniem w depozyt sądowy.

§ 200. Notarjusz spisze ze złożenia protokół, w którym, obok stwierdzenia tożsamości osoby składającej, zamieści:

a) dokładny opis i wyliczenie przedmiotów przyjmowanych w przechów, oraz potwierdzi ich odbiór;

b) oznaczy cel, na jaki przechowanie następuje, a w szczególe polecenie, komu i kiedy przechowane przedmioty wydać należy;

c) jeśli przedmiotem przechowania jest gotówka, oznaczy sposób jej lokaty. Gdy strona, oddająca w przechowanie, nie poda sposobu lokaty, notarjusz może gotówkę przechowywać efektywnie lub złożyć ją na książeczce wkładkowej lub rachunku bieżącym, na imię składającego, lecz do własnej dyspozycji, w miejscowej instytucji kredytowej, posiadającej przywilej bezpieczeństwa pupilarnego.

Protokół podpisze strona i notarjusz, oraz ewentualni rekognoscenci.

Gdy dokumenty lub wartości zostały przesłane drogą listową, doszywa się tenże list do protokołu w miejsce podpisu strony. List ten winien nosić uwierzytelniony podpis strony składającej. W braku uwierzytelnienia przechowanie może być tylko prywatne.

Stronie składającej wyda notarjusz obowiązkowo poświadczenie z protokołu.

§ 201. Przy wydawaniu treści przechowu notarjusz ustali tożsamość osoby odbierającej i spisze z nią protokół odbioru,

zaznaczając na protokole złożenia dokonanie odbioru. Protokół odbioru może być zamieszczonym jako dalszy ciąg protokołu złożenia i wówczas odpada potrzeba wzmianki, oraz oznaczanie protokołu odbioru numerem repertorjum. Jeżeli notarjusz wydaje treść depozytu władzy, natenczas w miejsce spisania protokołu odbioru, doszyje do protokołu przyjęcia dowód odbioru wystawiony przez odbierającą władzę.

§ 202. Notarjusz może, za uprzedniem conajmniej 14-dniowem zawiadomieniem strony składającej, złożyć przedmioty przechowane w depozyt sądowy, przesyłając wraz z nimi poświadczenie z protokołu złożenia.

Przechowanie prywatne.

§ 203. Notarjusz może przyjmować dokumenty i wartości pieniężne także w przechowanie prywatne.

W tym celu prowadzić będzie ustaloną przez naczelną Izbę notarjalną (§ 75 lit. h) księgę depozytów prywatnych, w której notować będzie okoliczności wymienione w § 200 lit. *a) b) c).*

Depozytów prywatnych nie wciąga się do repertorjum ogólnego, lecz posiadają one numerację osobną wedle księgi depozytów prywatnych. Tożsamości osoby składającej notarjusz stwierdzać nie musi, — natomiast tożsamość osoby odbierającej ustali sposobem § 183. Rekognoscenci podpiszą się w księdze obok podpisu odbiorcy.

§ 204. Jeżeli w depozyt prywatny notarjusza złożono gotówkę, bez oznaczenia sposobu lokaty, może notarjusz przechowywać gotówkę efektywnie lub lokować ją w sposób § 200 ustalony, z tą atoli zmianą, że może ją lokować na swoje imię i do swojej dyspozycji, dbając atoli o możność natychmiastowej rozporządzalności.

ROZDZIAŁ VII.

Wydawanie wypisów, wyciągów, świadectw i czynienie wzmianek.

---

§ 205. Tylko notarjuszowi i jego zastępcy przysłuża prawo do wydawania wypisów, poświadczeń i odpisów z aktów notarjusza, dopóki je sam przechowuje.

Pełniący obowiązki oraz następca notarjusza w urzędzie, posiadają toż prawo w czasie, gdy je od Izby notarjalnej uzyskają (§ 242).

Gdy notarjusz zwleka z wydaniem żądanego przez stronę uprawnioną wypisu, odpisu, wyciągu, lub świadectwa, może Izba notarjalna wydelegować do tego innego notarjusza (§ 137 u. 3).

Delegowany notarjusz, oraz osoby tu w ustępie drugim wymienione, winny przytoczyć w klauzuli otrzymaną delegację względnie upoważnienie.

§ 206. Z aktów notarjalnych wydają się wypisy i odpisy wierzytelne lub proste. Napis na czele dokumentu musi wskazywać, czy tenże jest wypisem czy tylko odpisem.

§ 207. Wypisy z aktów notarjalnych mogą być wydawane tylko osobom, mającym udział przy spisaniu aktu, oraz tym, którym w akcie wypis podjąć pozwolono, ich dziedzicom, prawonabywcom i pełnomocnikom, a każdej z nich tylko po jednym, chyba, że w akcie co innego postanowiono.

Notarjusz może wydawać powtórne wypisy tym osobom tylko wtedy, gdy na to strony, biorące udział w akcie, zezwolą, albo gdy osoba, żądająca wypisu, wypis poprzednio sobie wydany z powodu jakiejś wady notarjuszowi zwróci lub też wykaże, że wypis przedtem jej wydany zaginął i został umorzony lub wreszcie, gdy na to notarjusz polecenie sądowe otrzyma.

Takie polecenie sądowe może być wydane tylko w tym wypadku, gdy proszący uczyni dostatecznie do prawdy podobnem, że ponownego wypisu potrzebuje, a nie ma w tym względzie uzasadnionych wątpliwości.

Prośba wnosi się do sądu okręgowego tego okręgu, w którym jest siedziba urzędowa notarjusza. W razie zezwolenia powinny być o tem zawiadomione osoby w akcie udział mające. Rekurs przeciw zezwoleniu nie ma miejsca.

§ 208. Względem zezwolenia stron interesowanych na wydanie ponownego wypisu należy spisać akt notarjalny. Wypis należy oznaczać, czy tenże jest duplikatem, tryplikatem lub też dalszym ponownym wypisem.

§ 209. Z aktów notarjalnych można wydawać odpisy wierzytelne stronom interesowanym, które bezpośrednio w akcie udział brały, ich prawnym zastępcom, pełnomocnikom i praw-

nym następcom także na ich jednostronne żądanie i kilkakrotnie, jeżeli nie postanowiono inaczej przy spisaniu aktu.

Toż samo odnosi się do tych osób względem wydania odpisów prostych i zezwolenia na wglądnięcie do aktu.

Wglądnięcie do aktu tudzież wydawanie odpisów prostych lub wierzytelnych dozwolone jest osobom trzecim tylko za przyzwoleniem tych osób interesowanych, które same mają prawo do wglądnięcia w akt lub podjęcia odpisu, oprócz tego zaś także wtedy, gdy wykażą w tej sprawie interes prawny, a przeciw zezwoleniu na to żadna nie zachodzi wątpliwość. Gdyby notarjusz odmówił zezwolenia na wglądnięcie do aktu lub wydania odpisu, wolno stronie wnieść zażalenie do Izby notarjalnej.

§ 210. Jak długo spadkodawca żyje, można wydawać wypisy i odpisy rozporządzeń ostatniej jego woli tylko jemu samemu lub też jego pełnomocnikowi, wykazanemu urzędownie uwierzytelnionem pełnomocnictwem, na ten cel wystawionem, po jego śmierci zaś dopiero po ogłoszeniu przez sąd, dziedzicom ustawowym i testamentarnym oraz zapisobiercom.

Dzień ogłoszenia uwidoczniony być ma na wydanym wypisie lub odpisie.

§ 211. Poświadczenia z protokołów może notarjusz wydawać także kilkakrotnie i wszystkim tym osobom, które wykażą prawny interes w dotyczącej sprawie. Osobom tym należy także na ich żądanie wydać odpis wierzytelny protokołu, spisanego z powodu tego poświadczenia.

Przeciw odmowie wydania takiego poświadczenia lub odpisu wolno wnieść zażalenie do Izby notarjalnej.

§ 212. Wypisy muszą zgadzać się dosłownie z pierwopisem, być czytelne, bez pozostawienia miejsc próżnych, bez skrobań i nieczytelnych wykreśleń i w istotnych częściach bez skróceń. Zmiany, poprawki, przekreślenia i dopiski należy w klauzuli stwierdzić; jednakże zmiany, poprawki i dopiski, znajdujące się w pierwopisie według należytych formalności, nie powinny być przytoczone jako takie, lecz powinny być wpisane bezpośrednio w to miejsce, gdzie podług treści osnowy należą.

Do osnowy aktu powinny być także wciągnięte lub dołączone odpisy pełnomocnictw i innych załączników w ten spo-

sób, aby nie ulegało żadnej wątpliwości, że łączna klauzula uwierzytelniająca także te załączniki obejmuje; jednak należy zawsze wspomnieć o nich w klauzuli uwierzytelniającej.

Jeśli nie chodzi o wypis aktu notarjalnego, któremu wykonalność przysłuża (§ 128), mogą być załączniki na żądanie stron opuszczone. To żądanie stron musi być w klauzuli uwierzytelniającej wyraźnie przytoczone.

§ 213. Każdy wypis musi być przez notarjusza uwierzytelniony. Klauzulę uwierzytelniającą należy domieścić na końcu wypisu. Klauzula ta zawiera poświadczenie zgodności z pierwopisem, przechowanym w aktach notarjusza, wymienienie osoby, dla której wypis jest przeznaczony, wreszcie datę wypisu.

Notarjusz musi go podpisać i na nim wycisnąć swoją pieczęć urzędową.

§ 214. Wypis, wydany z pominięciem przepisów w tym rozdziale wydanych, nie ma mocy dokumentu publicznego.

§ 215. Notarjusz zanotuje każde wydanie wypisu z oznaczeniem osoby, dla której go wydał i dnia wydania na pierwopisie, w jego aktach przechowanym, a w braku miejsca na doszyć się do tegoż mającym arkuszu papieru.

W razie wydania wypisu powtórnego, należy przechować przy pierwopisie udzielone zlecenie sądowe lub zwrócony wypis i na tymże zanotować, że został zwrócony i moc dokumentu publicznego utracił.

§ 216. W razie, gdy dokument notarjalny obejmuje kilka samoistnych interesów prawnych, można wydać stronie interesowanej w miejsce zupełnego wypisu tylko wyciąg z dokumentu, dotyczący poszczególnych spraw z pomiędzy interesów powyższych.

Tę okoliczność, że wypis jest tylko wyciągiem, należy na nim uwidocznić. Moc egzekucyjna, określona w § 128, nie przysługa wyciągowi.

Przy wydawaniu wyciągów należy zachować przepisy ustanowione w rozdziale niniejszym dla wydawania wypisów, oraz baczyć, czy żadna inna część aktu nie uchyla lub nie zmienia, nie osłabia lub nie warunkuje treści zamieszczonej w wyciągu. Jeśli tak jest, należy to dokładnie zaznaczyć.

Notarjusz może wydawać świadectwa o istnieniu aktu no-

tarjalnego tym osobom, które mają prawo do podjęcia z nich odpisu wierzytelnego.

Czynienie wzmianek.

§ 217. Notarjusz obowiązanym jest na żądanie strony interesowanej uczynić na oryginale aktu, przez niego zdziałanego, wzmiankę, a to na podstawie aktów przed nim zdziałanych:

a) na pełnomocnictwie, oraz na rozporządzeniach ostatniej woli, wzmiankę o odwołaniu tychże,

b) na protokole złożenia w urzędowe przechowanie, wzmiankę o odbiorze depozytu,

c) na innych aktach stanowiących tytuł roszczenia, wzmiankę o spłacie, przelewie, akceptacji lub uchyleniu tytułu.

DZIAŁ IV.
Księgi i archiwa.

ROZDZIAŁ I.
Księgi.

Przepisy ogólne.

§ 218. Notarjusz winien prowadzić:

1) Repertorjum,
2) Księgę i ewentualnie repertorjum protestów i protestacji,
3) Księgę legalizacji,
4) Księgi i rejestry depozytowe,
5) Skorowidz alfabetyczny,
6) Skorowidz rozporządzeń ostatniej woli,
7) Skorowidz niewłasnowolnych,
8) Inne księgi, przepisami ustaw lub postanowieniem Izb notarjalnych nakazane.

Naczelna Izba notarjalna może dla każdego rodzaju powyższych ksiąg ustalić wzór, lub ustalenie tegoż przekazać Izbom notarjalnym.

Repertorjum.

§ 219. Repertorjum jest księgą, do której notarjusz wciąga w porządku chronologicznym wszystkie dopełnione czynności

urzędowe, za wyjątkiem protestów i protestacji, oraz tych, które ta ustawa wyraźnie od wpisu do repertorjum zwalnia.

Zawiera ono następujące rubryki:

1) numer bieżący, biegnący przez cały czas urzędowania notarjusza w tej samej siedzibie urzędowej,
2) datę czynności,
3) imiona i nazwiska oraz powołanie i adres współdziałających osób,
4) treść czynności, a jeżeli oryginał wpisano do księgi publicznej, oznaczenie nadto tejże księgi,
5) oznaczenie wartości przedmiotu, o ile ona w akcie jest podana,
6) uiszczone opłaty skarbowe, notarjalne i inne, rozdzielone na tyle rubryk, ilu jest odbiorców,
7) uwagi, w których wolno zamieszczać poświadczenia zgłoszeń aktów u władz skarbowych, wydania oryginału, wypisów itp.

§ 220. Wciągnięcie do repertorjum następuje natychmiast po ukończeniu czynności.

Jeśli czynność sporządza się częściami w odstępach czasu — wciąga się ją do repertorjum natychmiast po ukończeniu pierwszej części. Dalsze części tej czynności wciąga się do repertorjum tylko w tym wypadku, jeśli spisano na nie odrębne dokumenty.

Czynności, sporządzone przez dwóch notarjuszów, wciąga się tylko do repertorjum notarjusza kierującego czynnością, co w samym akcie winno być oznaczone.

§ 221. Repertorjum wydaje Izba notarjalna, wedle wzoru, ustalonego przez Naczelną Izbę notarjalną, w zażądanej przez notarjusza ilości kart, podzielnej zawsze przez 10. Notarjusz oprawia je następnie w tomy tak, by obejmowało ono w jednym tomie czynności, sporządzone w jednym roku kalendarzowym.

Koszta repertorjum ponosi notarjusz.

Każda karta repertorjum będzie opatrzona takim stemplem, jaki należy się od jednego arkusza wypisu. — Inne należytości skarbowe nie należą się.

Prezes Izby notarjalnej podpisze ostatnią kartę repertorjum, stwierdzając ilość kart tegoż, ostemplowanie oraz oznaczając

notarjusza, któremu repertorjum ma służyć i wyciskając pieczęć Izby notarjalnej. Repertorjum winno być zeszyte, a końce sznurka ubezpieczone pieczęcią Izby notarjalnej. Izba notarjalna prowadzić będzie wykaz wydanych repertorjów z datami wydania.

§ 222. Notarjuszowi wolno używać nowej księgi repertorjum dopiero wówczas, gdy skończy i podpisze poprzednią.

Podpisuje on każdą stronicę repertorjum, z tych pierwszą i ostatnią przy dołożeniu pieczęci urzędowej.

Zastępca notarjusza podpisuje stronice zajęte jego czynnościami, oraz zaznacza w repertorjum wraz ze zastępowanym notarjuszem czas rozpoczęcia i ukończenia zastępczego urzędowania.

§ 223. Każda stronica repertorjum będzie oznaczona przez Izbę notarjalną liczbą bieżącą. Notarjusz, zamawiając nowe repertorjum, winien podać, jakim numerem oznaczona jest ostatnia stronica jego ostatniego repertorjum, oraz, czy nowe repertorjum obejmie czynności bieżącego, czy już następnego roku kalendarzowego, tak, aby całoroczny tom repertorjum nosił jeden szereg numerów stronic.

Repertorjum winno być pisane wyraźnie, bez skrobań. Próżne miejsca mają być zniszczone kreskami, wykreślenia zaś stwierdzone uwagami.

Opłaty pobrane notarjusz sumuje w repertorjum co miesiąc i notuje dowody złożenia tych kwot właściwym odbiorcom. Ukończywszy roczne repertorjum, notarjusz sporządza w niem roczne zestawienie sum pobranych, oraz wypisuje wyniki słowami, poczem przytacza dowody złożenia tych kwot właściwym odbiorcom, kładzie swój podpis i pieczęć urzędową.

§ 224. Izba notarjalna przegląda corocznie przez swego prezesa lub delegata (§ 56) repertorja i potwierdza przegląd podpisem tegoż. W tym celu notarjusz winien zawsze w pierwszym kwartale roku kalendarzowego przedłożyć tom repertorjum na własny koszt, stosownie do polecenia Izby notarjalnej, jej prezesowi, lub delegatowi. Delegat doniesie o przeglądzie Izbie notarjalnej zawsze w miesiącu kwietniu, co Izba notarjalna zanotuje w wykazie repertorjów.

Księgi i repertorja protestów i protestacji.

§ 225. Notarjusz prowadzi księgi protestów i protestacji przez siebie dokonanych.

Księga zawierać ma następujące rubryki:

1) numer porządkowy,
2) datę czynności,
3) dosłowną treść aktu protestu z osnową protestowanego dokumentu (weksla, papieru kupieckiego etc.), względnie aktu protestacji.

§ 226. Zamiast księgi protestów i protestacji może notarjusz prowadzić zbiór protestów i protestacji, identycznych z wydawanymi i corocznie je zszywać w jeden tom zesznurowany i opatrzony jego pieczęcią urzędową.

Obok tego zbioru winien jednak notarjusz prowadzić repertorjum protestowe, obejmujące następujące rubryki:

1) numer porządkowy,
2) datę czynności,
3) rodzaj dokumentu, z podaniem ewentualnej sumy, na jaką dokument opiewa,
4) imię, nazwisko, oraz adres osoby, u której protest założono.

§ 227. Oznaczone w §§ 225 i 226 księga oraz repertorjum protestowe prowadzone będą wedle zasad, przepisanych dla repertorjum w §§ 219—224.

Każda karta księgi lub repertorjum opatrzona będzie takim stemplem, jaki przypada za dokument protestu. Zbiór protestów i protestacji (§ 226) jest wolny od opłaty stemplowej.

§ 228. Przepisy § 225 i 227 wchodzą o tyle w zastosowanie, o ile nie pozostają w sprzeczności ze szczegółowemi ustawami (handlowa, wekslowa, czekowa etc.).

Księga legalizacji.

§ 229. Notarjusz może, zamiast spisywania protokołu z czynności, wymienionych w § 231, wpisywać go do księgi legalizacyjnej, prowadzonej i wydanej z przestrzeganiem przepisów §§ 219—224.

§ 230. Księga legalizacji zawierać będzie następujące rubryki:

1) numer repertorjum,
2) datę czynności,

3) osoby, których podpis ma być uwierzytelniony,
4) sposób rekognicji,
5) treść podpisywanego dokumentu i wartość przedmiotu,
6) podpisy stron i rekognoscentów,
7) uiszczone opłaty (§ 219 litera 6),
8) uwagi (§ 219 litera 7).

§ 231. Do księgi legalizacji można wciągać tylko uwierzytelnienia podpisów (§ 183), poświadczenia czasu okazania dokumentu (§ 184), świadectwa życia (§ 185) i poświadczenia stawiennictwa (§ 189) i to tylko w tych wypadkach, gdy nie spisano osobnego protokołu.

Czynności, które notarjusz wpisał do księgi legalizacji, oznaczy w repertorjum tylko przez odsyłacz do księgi.

Księgi depozytowe.

§ 232. Notarjusz utrzymywać będzie:

a) rejestr depozytów urzędowych,
b) księgę depozytów prywatnych wraz z rejestrem,
c) inne zapiski, przez Naczelną Izbę notarjalną polecone.

Treść i formę księgi oraz rejestrów i sposób ich prowadzenia ustali Naczelna Izba notarjalna, przy uwzględnieniu przepisów §§ 203 i 218.

Skorowidz alfabetyczny.

§ 233. Notarjusz prowadzić będzie spis osób wymienionych w rubryce 3 repertorjum, względnie księgi legalizacyjnej, a to w porządku wedle początkowej litery ich nazwiska.

Obok nazwiska zamieszczony będzie numer repertorjum, przyczem numera czynności zamieszczonych w księdze legalizacji, w księgach publicznych, oraz rozporządzeń ostatniej woli i ich odwołań, mają być w stosowny sposób odznaczone od innych (podkreślenie, ujęcie w kole i t. d.). Sposób oznaczenia winien być w skorowidzu objaśniony, o ile Izba notarjalna ich ogólnie nie przepisze.

§ 234. Skorowidz może być prowadzony systemem książkowym i w tym wypadku za każdy rok kalendarzowy sporządzi się osobny skorowidz, lub systemem kartkowym i w tym wypadku będzie prowadzony skorowidz za cały czas urzędowania notarjusza w tej samej siedzibie urzędowej.

Skorowidz rozporządzeń ostatniej woli.

§ 235. Notarjusz prowadzić będzie spis osób, które sporządzały przed nim rozporządzenia ostatniej woli, lub je odwoływały, oraz spis tych osób, których ogłoszone rozporządzenia ostatniej woli w przechowanie mu oddano (§ 179).

Skorowidz prowadzony będzie za cały czas urzędowania notarjusza w tejsamej siedzibie urzędowej. W skorowidzu tym, obok imienia, nazwiska i adresu testatora, należy zamieszczać w razie jego śmierci wzmiankę o tem, jak również wzmiankę o odwołaniu lub podjęciu rozporządzenia ostatniej woli, oraz o wydaniu wypisów.

§ 236. Odpis skorowidzu tego, a następnie dokonanych w nim wzmianek, przesyłać będzie notarjusz co kwartał w dwóch egzemplarzach Izbie notarjalnej, która jeden egzemplarz prześle Naczelnej Izbie notarjalnej.

Obie te Izby sporządzać będą z nadesłanych odpisów kartkowe alfabetyczne rejestry testatorów i notować będą wzmianki, a to każda z Izb dla swego terytorjum.

Naczelna Izba Notarjalna oznaczy wzór tychże rejestrów.

Skorowidz niewłasnowolnych.

§ 237. Notarjusz będzie utrzymywał w swem biurze spisy osób bezwłasnowolnych (marnotrawnych, umysłowo chorych, etc.) na podstawie wykazów, przesyłanych mu przez właściwą Izbę notarjalną.

Izby notarjalne załatwiać będą te spisy na podstawie uwiadomień, przesyłanych im przez sądy orzekające niewłasnowolność i rozsyłać je będą co trzy miesiące notarjuszom, oraz Naczelnej Izbie Notarjalnej, która na ich podstawie będzie utrzymywała ogólny spis osób bezwłasnowolnych.

§ 238. Izby udzielać będą wiadomości ze spisów § 237 i 236 notarjuszom swego okręgu, zaś naczelna Izba notarjalna wszystkim notarjuszom, oraz Izbom notarjalnym.

Inne księgi.

§ 239. Notarjusz prowadzić będzie nadto inne księgi, czyto osobnemi ustawami, czy też nakazami Izb notarjalnych ustalone.

Ustawa o księgach publicznych (hypoteczna), ustawa o postępowaniu w sprawach spadkowych i inne określą rodzaj ksiąg oraz ich treść, zaś Izby notarjalne oznaczą ich wzory, — a w wypadkach braku przepisu ustawowego, także rodzaj i treść.

ROZDZIAŁ II.

O archiwach i przechowaniu aktów.

§ 240. Notarjusz powinien przechowywać starannie pod zamknięciem, w bezpiecznem i suchem miejscu swego mieszkania lub kancelarji, nietylko akta przez siebie spisane, lecz także akta złożone u niego przez strony interesowane, lub udzielone mu przez władze.

Akta, przydzielane mu stale przez uprawnione do tego władze, winien notarjusz utrzymywać uporządkowane wedle oznaczenia aktów, lub innego numerowanego porządku.

Rozporządzenia ostatniej woli nieogłoszone (nieujawnione — § 174 i 176) przechowywać będzie notarjusz aż do ogłoszenia (ujawnienia) w osobnem przechowaniu, każde w osobnej zamkniętej kopercie.

§ 241. Notarjusz ma prawo przechowywać akta, przez siebie spisane, u siebie przez cały czas urzędowania w tej samej siedzibie urzędowej.

Po skończeniu urzędowania przez notarjusza mają być one wraz z księgami i pieczęciami oddane do archiwum notarjalnego.

Pieczęć notarjusza, którego urząd wygasł, będzie przez przepiłowanie zniszczona i zachowana w archiwum.

§ 242. Następca w urzędzie notarjusza, którego urząd wygasł, (pełniący obowiązki notarjusza, lub nowy notarjusz), mogą uzyskać pozwolenie zachowania archiwum tegoż u siebie, a to od Izby notarjalnej do lat dziesięciu, zaś od naczelnej Izby notarjalnej na dalsze lat dwadzieścia.

Po upływie lat trzydziestu od wygaśnięcia urzędu notarjusza (pełniącego obowiązki notarjusza), akta jego muszą być złożone w archiwum.

Pozwolenie na przechowanie archiwum mieści w sobie prawo do wydawania z aktów wypisów, poświadczeń i kopij, czynienia

wzmianek, wydawania, ogłaszania, oraz odwoływania rozporządzeń ostatniej woli i zezwalanie na wgląd do aktów, na równi z notarjuszem, do którego archiwum to należało.

Izba notarjalna może nakazać następcy w urzędzie zatrzymanie u siebie aktów jego poprzedników przez conajwyżej lat dziesięć, — zaś Naczelna Izba notarjalna przez conajwyżej lat trzydzieści, — może również wydawać ogólne przepisy, nakładające ten obowiązek na notarjuszy.

§ 243. Każda Izba notarjalna utrzymuje u siebie archiwum notarjalne.

Po upływie lat trzydziestu od daty wygaśnięcia urzędu notarjusza, może Izba notarjalna żądać objęcia jego aktów w przechowanie przez Sąd okręgowy siedziby Izby.

§ 244. Izba notarjalna zamianuje dyrektorem archiwum osobę, uzdolnioną na urząd notarjusza.

Czas spędzony na tym urzędzie jest równoznaczny z praktyką notarjalną.

Dyrektorem może być mianowany miejscowy notarjusz.

Dyrektor archiwum posiada wobec aktów, złożonych w archiwum, prawa określone § 242 ustęp trzeci.

Używa on pieczęci, która zawiera godło państwa, imię i nazwisko dyrektora, oraz napis „Dyrektor archiwum............ Izby notarjalnej“, przy określeniu Izby przymiotnikiem, urobionym od siedziby Izby.

Pieczęć wymaga zatwierdzenia i ogłoszenia na wzór pieczęci notarjusza. To samo dotyczy także wzorów podpisu dyrektora archiwum.

Archiwum podlega zwierzchnictwu Izby notarjalnej, a koszt utrzymania go ponosi Kollegjum notarjalne.

Regulamin czynności oraz księgi przepisuje Naczelna Izba notarjalna.

§ 245. Koszta przechowania i zarządu aktami, złożonemi w sądzie (§ 243 ustęp 2), ponosi skarb państwa.

Regulamin ustala minister sprawiedliwości, który też mianuje i ustala zarząd.

Wydawanie wypisów i poświadczeń w zakresie § 242, ustęp 3, przysługuje prezesowi oraz wiceprezesowi sądu okręgowego.

§ 246. Po śmierci, usunięciu lub przeniesieniu notarjusza na inne miejsce, oddane zostaną akta, zostające w jego przechowaniu, wykaz aktów i spisy wraz z jego pieczęcią urzędową do archiwum notarjalnego jego okręgu, lub, za wyjątkiem pieczęci, oddane następcy po myśli § 242. W razie naglącej potrzeby jakiegoś zarządzenia tymi aktami zajmie się najbliższy sąd powiatowy tymczasowem ich przechowaniem.

§ 247. Do odebrania aktów wyznaczy Izba notarjalna jednego członka ze swego grona lub zamianuje delegata, a ten zbada dokładnie zupełność aktów, wykazu tychże i spisów, spisze z tej czynności protokół i przedłoży tenże wraz z aktami Izbie notarjalnej, lub wyda je następcy po myśli § 242. Izba notarjalna wdroży postępowanie w celu ich uzupełnienia, gdyby się w nich ubytek jaki okazał.

W razie znalezienia jakich pieniędzy lub papierów wartościowych, które u notarjusza złożono, należy je spisać dokładnie z podaniem sposobu przechowania i oznaczeniem pakietów i niezwłocznie złożyć Izbie notarjalnej, która je albo powierzy następcy w urzędzie (§ 199), albo złoży w depozyt sądowy.

§ 248. Jeśli jakich aktów brakuje, zawezwie Izba notarjalna notarjusza, obowiązanego do oddania aktów, w razie zaś jego śmierci, zastępcę jego spadku, ażeby doniósł brakujące akta natychmiast, a ewentualnie w czasie stosownie do okoliczności wyznaczyć się mającym. Gdyby aktu nie doniesiono, należy o tem zawiadomić strony interesowane osobiście, a jeśli to nie jest możliwe, przez ogłoszenie odkrytych braków dla strzeżenia ich praw.

Jeśli ktoś z interesowanych wypis zagubionego pierwopisu posiada lub jeśli się taki wypis u jakiej władzy lub u drugiego notarjusza w przechowaniu znajduje, zażąda go Izba notarjalna, a jeśli nie ma żadnych wątpliwości, zrobi z niego odpis uwierzytelnić się mający przez Izbę lub przez przełożonego archiwum i przechowa go dla uzupełnienia aktów notarjalnych celem wydawania dalszych wypisów. Wypis przejęty należy zwrócić.

Gdyby wykaz aktów lub jaki spis był wadliwym, musi być uzupełniony, o ile się da.

Względem uzupełnienia aktów i względem sposobu, w jaki tego dokonano, spisany zostanie protokół i dołączony do aktów wraz z pismami, odnoszącemi się do tego uzupełnienia.

Koszta uzupełnienia aktów oraz złożenia ich bezpośrednio w archiwum ponosi na wszelki przypadek notarjusz, obowiązany do oddania aktów, lub jego spuścizna. Natomiast, jeśli przechowanie aktów oddano następcy, tenże poniesie koszta złożenia ich w archiwum.

DZIAŁ V.

Taryfa.

§ 249. Notarjuszom wolno pobierać należytości za czynności urzędowe tylko podług postanowień, zawartych w taryfie.

Taryfę ustala Minister Sprawiedliwości na wniosek Naczelnej Izby notarjalnej.

Pierwsze rozporządzenie o taryfie wyda Minister Sprawiedliwości samoistnie.

Naczelnej Izbie notarjalnej przysługuje prawo oznaczenia prowizorycznego taryfy o najwyżej 50% wyższej, od obowiązującej, jeżeli równocześnie przedkłada Ministrowi Sprawiedliwości wnioski o podwyższenie taryfy. Minister Sprawiedliwości może zawiesić tę prowizoryczną podwyżkę w ciągu miesiąca od uwiadomienia go o niej.

§ 250. Umowy o wyższy wymiar należytości, niż to taryfa oznacza, są zakazane i nieważne.

Tylko w razie, gdy chodzi o czynności niezwykłych rozmiarów, nastręczające niezwyczajne trudności lub pociągające za sobą odpowiedzialność, które wymagają bardzo rozległych przygotowań albo są połączone z niestosunkową utratą czasu, może notarjusz zażądać wyższego wynagrodzenia, odpowiadającego jego nadzwyczajnemu zajęciu, przyczem wymienić ma wyraźnie powody, dla których należytość taryfowa jest niedostateczną, a w razie nieprzyjścia do skutku dobrowolnej ugody, oznaczy należytość taką orzeczenie Izby notarjalnej.

Jeżeli akt notarjalny zawiera dwie lub więcej w związku z sobą stojących czynności prawnych, może być zażądana należytość tylko za jedną z tychże, jednak należytość tę należy wymierzyć podług takiej pozycji taryfy, jaka między dającemi się zastosować będzie dla notarjusza najkorzystniejszą.

§ 251. Za każdą czynność, którą notarjusz na żądanie strony interesowanej przedsiębierze poza godzinami urzędowemi, podwyższa się wszelką należytość, w taryfie oznaczoną, o połowę.

Za rozpoczęte czynności urzędowe, które nie z winy notarjusza nie zostały dokończone, należy się notarjuszowi odpowiednie wynagrodzenie, które jednak nie może w żadnym razie dochodzić wysokości wynagrodzenia, przypadającego za czynność ukończoną.

W braku dobrowolnej ugody ustanowi wynagrodzenie to orzeczenie Izby notarjalnej.

§ 252. W braku osobnej umowy ręczą za zapłatę należytości solidarnie wszystkie osoby, które żądały podjęcia sprawy lub interes zawierają.

Notarjusz ma prawo żądać zapłaty swoich należytości zaraz po ukończeniu czynności urzędowej.

Na pokrycie przewidywanych gotowych wydatków może notarjusz zażądać odpowiedniej zaliczki od strony także i przed rozpoczęciem czynności urzędowej, a w razie wydalenia poza biuro, także zaliczki w wysokości połowy należytości.

Wypisy, wyciągi, odpisy, świadectwa i poświadczenia obowiązany jest notarjusz wydawać dopiero po uiszczeniu swojej należytości.

§ 253. Zastępca notarjusza ma prawo odbierania od stron interesowanych nietylko należytości za czynności urzędowe, jakich sam dokonał, ale także należytości za wydawanie wypisów, wyciągów, odpisów, świadectw i poświadczeń z aktów zastępowanego notarjusza.

Jeśli pełniący obowiązki notarjusza ustanowiony jest w miejsce notarjusza w urzędowaniu zawieszonego, nie może brać ten ostatni żadnego udziału w należytościach pobieranych przez zastępcę. Wszelka umowa, zawarta w tym względzie, jest nieważna.

§ 254. Notarjusz powinien należytości, przez siebie zarachowane, zapisać nietylko na pierwopisie dokumentu notarjalnego, przechowanym w jego aktach, ale także na wydanym stronie wypisie, odpisie wierzytelnym, poświadczeniu lub świadectwie i odbiór tychże zatwierdzić na pierwopisie, a na żądanie także na wydanym dokumencie notarjalnym.

Na żądanie i na koszta strony winien jest także notarjusz wydać jej osobny spis należytości, który w razie otrzymanej zapłaty potwierdzeniem odbioru zaopatrzy.

§ 255. W razie niezgodzenia się strony interesowanej z wymiarem należytości przez notarjusza dokonanym oznaczy należytości te na żądanie notarjusza lub strony interesowanej Izba notarjalna po przesłuchaniu strony przeciwnej.

§ 256. Należytości notarjuszów, oznaczone przez Izbę notarjalną, ściągają się podług tych samych przepisów, które istnieją do ściągania należytości, przypadających za urzędowe czynności sądu.

§ 257. Za dokument notarjalny, bezskuteczny z powodu wadliwości formy lub z innej winy notarjusza, za wypisy, wyciągi, odpisy, świadectwa lub poświadczenia, które z powodu wad użyć się nie dadzą, nie należą się żadne należytości i można żądać zwrotu już uiszczonych.

§ 258. Jeśli notarjusz policzy należytość wyższą, niż to obowiązująca taryfa notarjalna oznacza, winien zwrócić stronom interesowanym to, co wziął za wiele.

§ 259. Postanowienia powyższe, z wyjątkiem § 257, mają odpowiednie zastosowanie także pod względem należytości, przypadających notarjuszom za spisywanie dokumentów prywatnych.

§ 260. O pobieraniu przez notarjusza opłat skarbowych i innych na rzecz cudzą, stanowią osobne ustawy.

Errata et corrigenda.

W ogłoszoną w Nr. 1 „Przeglądu notarjalnego“ rzecz o projekcie ustawy notarjalnej (str. 7—39) zakradły się pewne niedokładności, które poniżej prostuję.

Jestem pewny, że poza sprostowanemi pomyłkami, szczególnie zaś przy porównaniu działu I-go z dalszymi, znajdą się liczne braki, niedopowiedzenia, sprzeczności i niejasności. Wynikły one stąd, że pierwotny szkielet ustawy musiałem w zbyt krótkim czasie ubrać w treść i kształty pełnej ustawy.

Czytelników proszę usilnie o zwrócenie mi uwagi na te wady; również będę szczerze wdzięcznym za uwagi co do samej celowości i praktyczności proponowanych przepisów.

Wyjaśniam więc, że:

1) Opracowany przezemnie projekt opiera się przedewszystkiem tak co do systemu, jak i wielu postanowień, na pracy p. Szymona Landaua p. t. „Projekt ustawy notarjatu z przepisami przechodniemi i taryfą“ (Warszawa 1917), przy uwzględnieniu ministerjalnego projektu ustawy notarjalnej z roku 1919;

2) podział mego projektu, zawierającego zasady, przyjęte przez małopolską międzyizbową komisję ustawodawczą, zamieszczony na str. 8 „Przeglądu notarjalnego“ Nr. 1, jest tylko wymienieniem schematu ustawy, — nie zaś zapowiedzią opracowania całości, — gdyż opracowanie przepisów przechodnich wymaga nieodzownie poprzedniego ustalenia przewodnich zasad samej ustawy, tem więcej, skoro przejście do nowej ustawy musi być dostosowane do dotychczasowego pięciorakiego ustawodawstwa, — zaś opracowanie szczegółowej taryfy uważam za rzecz podrzędną i nieaktualną, — wobec czego ograniczam się na razie do opracowania samego tekstu ustawy (dział I—V).

W dziale pierwszym ustawy proszę o wzięcie pod uwagę następujących sprostowań:

§ 3	wiersz	ostatni	jest:	sposóbnosci	—	ma	być:	sposobności
„ 4	„	4	„	notarjuszom	—	„	„	notarjuszowi
„ 24	„	6	„	należołoby	—	„	„	należałoby
„ 28	„	6	„	dekretu	—	„	„	dekretu nominacyjnego
„ 35	„	4	„	notarjusza	—	„	„	notarjusza,
„ 36	„	5	„	4) na	—	„	„	4) nad
„ 36	„	6	„	Na wypadek	—	„	„	W wypadkach
„ 38	„	17	„	na dowolny czas	—	„	„	wykreślone
„ 38	„	18 i 19	„	od „Następcom“ do kropki	—	„	„	wykreślone
„ 41	„	4	„	W innych zaś wypadkach	—	„	„	Spędzona z innego powodu
„ 43	„	6	„	sądową	—	„	„	sędziowską
„ 44	„	17	„	na	—	„	„	ma
„ 47	„	6	„	(§ 38)	—	„	„	(§§ 29 i 38)
„ 48	„	7	„	lnb	—	„	„	lub
„ 48	„	8	„	notarjusza	—	„	„	notarjusza, albo wreszcie objęcia urzędu notarjusza
„ 56a	„	7	„	drugi z Wiceprezesów	—	„	„	obaj Wiceprezesi
„ 56b	„	22	„	ub	—	„	„	lub
„ 59	„	8	„	utrata	—	„	„	utraca
„ 59				ustęp drugi	—	„	„	pierwszym
„ 63	„	5	„	porządkiem	—	„	„	porządkiem
„ 66	„	5	„	rewizji	—	„	„	lustracji

§ 66	wiersz	6	jest	kandydami	— ma być	kandydatami
„ 66	„	18	„	księgi kandydatów	— „ „	księgi notarjuszy, oraz
„ 66	„	25	„	zazaleń	— „ „	zażaleń
„ 71	„	7	„	oznaczania	— „ „	oznaczanie
„ 71	„	16	„	dotyczących, oraz	— „ „	oraz dotyczących
„ 76	„	2	„	Prezez	— „ „	Prezes.
„ 79	„	2	„	Sekratarza	— „ „	Sekretarza
„ 82	„	3	„	kandydatowi	— „ „	kandydatowi notarjalnemu
„ 100	„	4	„	światków	— „ „	świadków
„ 101	„	5	„	znaniechaniu	— „ „	zaniechaniu
„ 111	„	2	„	oskarżonemu	— „ „	oskarżonemu za pośrednictwem notarjusza lub
„ 112	„	17	„	karę	— „ „	karą
„ 112	„	18	„	karę	— „ „	karą
„ 112	„	21	„	zwolniem	— „ „	zwolnieniem
„ 114	„	6 i 7	„	okarża przed senatem dyscyplinarnym II instancji . . . jednak	— „ „	wykreślone
„ 125	„	4	„	lub	— „ „	i

Dr Stefan Góra.

Przed zjazdem notarjuszów polskich.

W kwietniu i maju br. odbył Komitet Zjazdu notarjuszów polskich w Krakowie kilka posiedzeń i uchwalił tymczasowy program zjazdu, który w ostatnim tygodniu przed zjazdem będzie w szczegółach uzupełniony. Zjazd rozpocznie się dnia *3 czerwca br.* o godzinie 12-tej w południe, w sali posiedzeń Izby handlowej w Krakowie przy ul. Długiej 1, uroczystem otwarciem przez Prezesa Komitetu zjazdu, poczem nastąpią przemówienia Delegatów i wybór prezydjum zjazdu. Obrady będą się toczyły w trzech sekcjach, a mianowicie w sekcji dla ustawy i organizacji notarjalnej, w sekcji dla ustawy i organizacji hipotecznej i w sekcji dla postępowania spadkowego. Obrady w sekcjach rozpoczną się dnia 3 czerwca o godzinie 4-tej po południu i będą się toczyły przez cały dzień 4 czerwca, względnie i 5 czerwca rano. Dnia 5 czerwca odbędzie się posiedzenie plenarne dla omówienia tymczasowej stałej organizacji notarjalnej dla całej Polski, tudzież uchwalenia rezolucji zjazdu. Podczas przerw w obradach odbędzie się zebranie towarzyskie tudzież zwiedzanie pamiątek Krakowa.

Komitet zjazdu, począwszy od dnia 2 czerwca br., będzie urzędował na dworcu kolejowym, tudzież w biurze notarjusza Dra Mycińskiego w Krakowie ulica św. Jana 6 i będzie wydawał legity-

macje uczestnikom zjazdu — tudzież podawał adresy zarezerwowanych mieszkań.

Ponieważ w Zielone święta odbędą się w Krakowie liczne zjazdy, przeto Komitet odniósł się do wszystkich Izb tudzież Zrzeszenia notarjuszy w Warszawie z prośbą o podanie przynajmniej na 8 dni przed terminem zjazdu, liczby zgłoszonych uczestników zjazdu, tudzież zapotrzebowanych mieszkań.

Mamy niepłonną nadzieję, że pierwszy zjazd notarjalny w wolnej i niepodległej Polsce — tak co do liczby uczestników, świadczącej o solidarności stanowej, jak i wagi uchwał będzie poważnym etapem w rozwoju naszej instytucji i że spełnimy ciążący na nas obowiązek przyczynienia się choć w części do ujednostajnienia i rozwoju polskiego ustawodawstwa niespornego.

Protokół

posiedzenia połączonych *Komisji dla spraw niespornych Krakowskiego Towarzystwa prawniczego i ekonomicznego oraz Komisji dla spraw ustawodawczych Krakowskiej Izby notarjalnej,* odbytego w Krakowie, w lokalu Izby notarjalnej przy ulicy Poselskiej 20, dnia 30-go kwietnia 1922.

Obecni:

Przewodniczący: *Dr Tadeusz Starzewski,* Prezes Izby notarjalnej i notarjusz w Krakowie.

Zaproszeni Goście: *Dr Władysław L. Jaworski,* Prof. Uniw. Jag.

Dr Fryderyk Zoll, Profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Dr Jerzy Trammer, Prezes Izby Adwokatów i Adwokat w Krakowie (z powodu równoczesnego zebrania Komisji Kodyfikacyjnej zmuszony był wydalić się przed rozpoczęciem obrad),

Dr Alfred Kraus, Radca Prokuratorji Generalnej w Krakowie,

Franciszek Szelewski, Prezes Lwowskiej Izby notarjalnej i Notarjusz we Lwowie,

Stanisław Wilczek, Notarjusz w Sieniawie i Członek Przemyskiej Izby notarjalnej,

Stanisław Ziemnowicz, Notarjusz w Bóbrce i Członek Lwowskiej Izby notarjalnej,

Członkowie Komisji: *Mieczysław Szybalski,* emer. Radca sądowy w Krakowie,

Franciszek Jopek, Sędzia apelacyjny z Krakowa,

Dr Jan Myciński, Notarjusz w Krakowie,

Dr Stanisław Wisłocki, Notarjusz w Krakowie,

Roman Gutowski, „ „ Chrzanowie,

Jan Glück, „ „ Bieczu,

Henryk Breyer, „ „ Radomyślu,

Franciszek Karpiński, „ „ Kalwarji,

Ludwik Summer-Brason, Notarjusz w Milówce,
Dr Stanisław Stein, „ „ Krakowie,
Dr Stefan Góra, „ „ Zakopanem,
Aleksander Rybiański, kand. not. z Krakowa i sekretarz Komisji.

Po powitaniu Gości i Członków Komisji Przewodniczący Dr Starzewski komunikuje, że notarjat pragnie wziąć udział w pracy nad uregulowaniem prawa ksiąg gruntowych i jako czynnik, pozostający w praktyce w ścisłym kontakcie z tą instytucją, wystąpić we właściwym czasie wobec organów ustawodawczych z opinją swą i wnioskami. Kwestja ta ma być przedmiotem obrad zwołanego na dzień 3-go czerwca br. do Krakowa ogólnego zjazdu notarjuszów polskich i z tego powodu pożądane jest zasięgnięcie opinji teoretyków prawa i praktycznych prawników Małopolski, aby następnie na tej podstawie prowadzić obrady nad tą materją przy współudziale prawników także i z innych ziem polskich. Następnie podnosi przewodniczący 4 momenty, co do których prosi obecnych o oświadczenie się, a mianowicie: 1) czy należy dążyć do całkowitej reformy hipoteki, czy też na razie do powolnego, stopniowego jej ulepszania w drodze nowel, 2) czy i w jaki sposób należy dążyć do odciążenia państwa i administracji sądowej na polu prowadzenia ksiąg gruntowych, a w razie twierdzącym, jakiemu organowi funkcje te należałoby powierzyć, 3) czy wskazany jest przymus hipoteczny, t. j. obowiązkowe prowadzenie ksiąg grunt. dla wszystkich nieruchomości, oraz, ze względu na coraz większe niebezpieczeństwo pozahipotecznego przenoszenia własności nieruchomości, przymus aktu notarjalnego w sprawach, dotyczących nieruchomości, 4) jak należy ułożyć stosunek notarjatu do hipoteki (ksiąg gruntowych).

Nad tymi punktami rozpoczęto dłuższą dyskusję.

Notarjusz Brason, wyznaczony na referenta tego przedmiotu na wspomniany zjazd, oświadcza się za bezwzględnym i powszechnym przymusem ksiąg gruntowych, ponieważ on odpowiada potrzebom i życzeniu ludności, potrzebom kredytu i naszym stosunkom z zagranicą. Mowca zdaje sobie sprawę z trudności, połączonych z założeniem ksiąg gruntowych dla wszystkich nieruchomości, szczególnie w b. Kongresówce, gdzie niema katastru, a tylko niektóre nieruchomości mają t. zw. hipotekę; jednakże w interesie publicznym i samych właścicieli nieruchomości trudności te musi się pokonać, a kataster mogliby założyć autoryzowani geometrzy na koszt właścicieli nieruchomości, pod kontrolą państwa, którego wydatki na ten cel byłyby w ten sposób stosunkowo nieznaczne. Pod względem administracji ksiąg gruntowych proponuje mowca trzy organy: *a)* notarjusz, spisujący akta dotyczące nieruchomości i współdziałający w postawieniu wniosku; *b)* pisarz hipoteczny, prowadzący księgi gruntowe; *c)* sąd jako czynnik kontrolujący i orzekający.

Co do układu i prowadzenia ksiąg gruntowych wyraża mowca opinję, że należałoby co do nich zastosować zasady ksiąg handlowych, przyczem przedstawia szczegółowo wygląd zewnętrzny księgi gruntowej, a wpisy do ksiąg oprzeć na najdalej idącej zwięzłości. Wnioski hipoteczne winny być ustne; o dokonaniu wpisów nie należy zawiadamiać stron, chyba tylko wyjątkowo w razie, gdyby to ze względu na interes strony okazało się konieczne. Mowca podnosi w dalszym ciągu bardzo wielką niezgodność stanu hipotecznego z faktycznym, szczególnie w okolicach górskich, gdzie istnieją w księgach fikcyjne spółki (współwłasność), omawia przyczyny tego stanu (błędy przy zakładaniu ksiąg, trudne stosunki komunikacyjne, brak organów pomiarowych, niedbalstwo stron itd.) i wysnuwa wniosek, że niezgodność ta winna być jak najrychlej usunięta przez dokonanie działów hipotecznych, względnie także i fizycznych, o ile to możliwe, a tam, gdzie to ze względu na ekonomiczne cele gruntu (lasy, pastwiska, drogi itd.) nie jest wskazane, należy tworzyć spółki jako osoby prawne, przez co uniknęłoby się olbrzymiej masy wpisów na karcie własności, a księga gruntowa stałaby się przejrzysta. Co do kwalifikacji pisarzy hipotecznych oświadcza się mowca za tem, by od nich nie żądać studjów prawniczych.

Notarjusz Ziemnowicz dziękuje za zaproszenie na dzisiejsze posiedzenie także i teoretyków prawa, których opinja ma dla obrad komisji nader doniosłe znaczenie, a następnie co do sprawy samej oświadcza się za całkowitem i gruntownem przeprowadzeniem reformy ustawodawstwa ksiąg gruntowych, przyczem państwo winno przy ich zakładaniu przyjść z pomocą, atoli ciężar tego założenia należałoby złożyć na strony interesowane. Uważa on za konieczne wprowadzenie przymusu aktu notarjalnego w sprawach o nieruchomości, albowiem leży to w interesie publicznym i w konieczności wykluczenia transakcji pozahipotecznych.

Prof. Dr Jaworski zauważa, że w dążeniach do reformy ustawodawstwa ksiąg gruntowych możnaby zastosować trzy metody:

1) albo wystąpić odrazu z całym programem reformy i dążyć do wprowadzenia w Polsce odrazu jednolitej instytucji ksiąg gruntowych; taką drogę uważa mowca za nierealną, ponieważ musiałoby się zaprowadzić najpierw jednolity kodeks cywilny, a ponadto wymagałoby to zanadto wielkich kosztów i niema ludzi po temu;

2) albo uregulować już obecnie zachodzące niedomagania i przeprowadzić w całej Polsce rewizję ksiąg gruntowych, co, zdaniem mowcy, również jest niewykonalne;

3) albo wreszcie przeprowadzić natychmiast pewne zmiany, któreby instytucję ksiąg gruntowych wprowadziły na lepsze tory; mowca oświadcza się za tą trzecią alternatywą; jest zdania, że akcja generalna niema szans powodzenia; a natomiast należy od pewnego oznaczonego dnia rozwinąć akcję zapobiegawczą, robić

tak, by na przyszłość zła uniknąć; w tym celu proponuje mowca zastosowanie następujących środków i na ich przeprowadzeniu ograniczyć na razie reformę:

a) prawo hipoteczne materjalne zasadniczo pozostawić niezmienione, z tą tylko zmianą, że bezwarunkowo należy wykluczyć możność pozahipotecznego nabycia prawa rzeczowego, a także i nabycia przez złożenie dokumentu w sądzie, a natomiast wprowadzić zasadę, iż prawo rzeczowe na nieruchomościach można nabyć jedynie przez wpis do księgi gruntowej, — w związku zaś z tem zaprowadzić w całem państwie przymus formy aktu notarjalnego odnośnie do nieruchomości,

b) prawo hipoteczne formalne zmienić w duchu możliwie największego ograniczenia etatyzmu, a zatem odnośne funkcje administracyjne bez reszty we wszystkich instancjach, powierzyć notarjatowi, względnie tegoż organizacjom; w tym stanie rzeczy działalność sądu rozpoczynałaby się dopiero wówczas, gdyby wpis prawomocny naruszał prawo podmiotowe strony.

Co do katastru przychyla się mowca do myśli założenia go w drodze inicjatywy prywatnej przez autoryzowanych geometrów, jednakże pod warunkiem, jeżeli jego strona techniczna będzie uregulowana zgodnie ze stroną prawną i to w porozumieniu z władzami skarbowemi.

Prof. Dr Zoll jako referent Komisji Kodyfikacyjnej Rzpltej Polskiej tego działu kodeksu cywilnego, który traktuje o prawach rzeczowych, dziękuje za zaproszenie go na dzisiejsze obrady i oświadcza, że szczegółowej opinji oraz wyczerpującej odpowiedzi na pytania przewodniczącego dać nie jest w stanie; kwestjonarjusz bowiem przewodniczącego obejmuje wszystko. co się mieści w pojęciu prawa ksiąg gruntowych. Mowca pomija kwestję konieczności zaprowadzenia powszechnych ksiąg gruntowych i t. zw. przymusu hipotecznego, ponieważ są to postulaty, które się same przez się rozumieją. Z prof. Jaworskim godzi się mowca w zupełności, że trudności w przeprowadzeniu tego programu są olbrzymie i że na razie nie można nawet marzyć o jednolitem prawie hipotecznem, albowiem stan ksiąg gruntowych w Małopolsce, a szczególniej w jej wschodniej części, jest opłakany; w b. Kongresówce niema katastru, brak geometrów, a przedewszystkiem brak wśród ludności, głównie wiejskiej, poczucia doniosłości prawnej instytucji ksiąg gruntowych. W następstwie tego uważa mowca za bardzo właściwe wprowadzenie bezwzględnego przymusu formy aktu notarjalnego przy każdej umowie, dotyczącej nieruchomości i wyraża opinję, że obowiązującą już w tym kierunku zasadę prawa w b. Kongresówce, mającą moc prawną również w b. Ks. Poznańskiem, należy w drodze noweli rozszerzyć na całą Polskę. Należałoby się w związku z tem zastanowić nad pytaniem, czy kontrakt kupna i t. d. ma być tylko tytułem obligacyjnym do nabycia własności i wobec tego

potrzeba jeszcze t. zw. Auflassung (prawo niemieckie i austrjackie), czy też, jak to kodeks Napoleoński normuje, ma on sam przez się stanowić nabycie własności; wiele przemawia za tą ostatnią alternatywą, a wiele przeciw niej i mowca jako referent Komisji Kodyfikacyjnej nie jest jeszcze w tym kierunku zdecydowany; jeżeli się jednak przyjmie przymus aktu notarjalnego co do nieruchomości, wydaje się racjonalniejszem stanowisko kodeksu Napoleońskiego. Mimo nawet przyjęcia tej zasady francuskiej, konieczne są księgi gruntowe, by prawa, stanowiące ich przedmiot, zabezpieczyć i uczynić je bezwzględnemi dla osób, działających w zaufaniu do ksiąg gruntowych. Co do kwestji, kto ma zakładać i prowadzić księgi gruntowe, zgadza się mowca z prof. Jaworskim, uważając wykluczenie etatyzmu, współdziałanie notarjuszy i inicjatywę prywatną przy zakładaniu ksiąg za konieczne. Projekty notarjusza Brasona co do sposobu prowadzenia ksiąg gruntowych, spółek jako osób prawnych, uważa prof. Zoll za racjonalne, ale są to już szczegóły.

Prof. Jaworski konstatuje, iż opinja Prof. Zolla zgodna jest z jego zdaniem, a jedynie różni się w tej kwestji, czy kontrakt notarjalny może stanowić przeniesienie własności. Prof. Jaworski jest zdania, że prawo rzeczowe można nabyć tylko przez wpis do księgi gruntowej; zaniechanie przymusu wpisu uczyni instytucję ksiąg grunt. iluzoryczną; jeżeli nie uczyni się od wpisu zawisłem nabycie prawa własności, natenczas uczyni się z ziemi towar, który może być przedmiotem spekulacji, podczas gdy natura ziemi jest inną, niż sprawy handlu i przemysłu; przymus wpisu jest konieczny do wychowania ludności, które nastąpi tylko przez cięgi w postaci rygorów materjalnego prawa.

Prof. Zoll podnosi, że wprawdzie uznaje zasadę, iż tylko przez wpis można nabyć *pełne* prawo własności, atoli nie można pominąć panujących u nas stosunków i postawić zasadę, iż bez wpisu nie ma nabycia prawa własności; stanowisko mowcy podziela również i Sąd Najwyższy (judykat 880).

Notarjusz Brason uzupełnia swe poprzednie wywody projektem, by w miejscach, gdzie nie ma hipoteki ani katastru, założyć je stopniowo przy sposobności zawierania umów, spadkobrania i t. d. Dalej proponuje mowca wprowadzenie tzw. ostrzeżeń, które nie tylko miałyby charakter naszych adnotacji, ale byłyby także jednostronnemi oświadczeniami bądźto właścicieli, wierzycieli i t. d., bądź to osób trzecich, roszczących sobie prawo obligacyjne do nieruchomości lub praw na niej zahipotekowanych; ostrzeżenia takie winny być dopuszczone w możliwie najszerszej mierze, a osoby roszczące sobie odnośne prawo winny postarać się o wniesienie w przepisanym czasokresie takiego ostrzeżenia i jego usprawiedliwienie pod rygorem utraty samego prawa. Wreszcie wyraża zdanie, by kataster gruntowy przydzielić raczej Urzędowi hipotecznemu, niż organom skarbowym.

Prof. Zoll uważa za trafną myśl wprowadzenia ostrzeżeń, tj. zanotowania także i roszczeń obligacyjnych; u nas dopuszczalne są adnotacje dotychczas tylko dla praw rzeczowych, a nie obligacyjnych.

Prezes Szelewski podziela zapatrywanie Prof. Jaworskiego i Zolla, iż przeprowadzenie na raz całej reformy ustawodawstwa ksiąg gruntowych i przymusu hipotecznego w b. Kongresówce jest niemożliwe z przyczyn podniesionych przez prof. Jaworskiego; oświadcza się za wprowadzeniem przymusu aktu notarjalnego co do nieruchomości i wydzieleniem instytucji ksiąg gruntowych z zakresu działania sądów.

Na tem dyskusję zamknięto.

Przewodniczący reasumuje wyniki obrad, poczem dziękuje prof. Jaworskiemu i Zollowi, oraz wszystkim obecnym, za udział w obradach i zamyka posiedzenie.

Sekretarz — Prezes

Rybiański mp. — *Dr Starzewski* mp.

Z Kollegiów notarjalnych.

A) Krakowskiego.

W dniu 7 maja 1922 r. odbyło się w Krakowie, w lokalu Izby notarjalnej przy ul. Poselskiej 20, zwyczajne półroczne Zebranie Kollegium notarjalnego krakowskiego przy udziale Delegata przemyskiej Izby notarjalnej p. Jana Czechowicza, 41 Członków Kollegium i 15 kandydatów notarjalnych.

Przewodniczący, Prezes Izby Dr Tadeusz Starzewski w serdecznych słowach powitał Delegata Izby przemyskiej p. Jana Czechowicza i Członków Kollegium, skonstatował, że wymagany regulaminem komplet (1/3 członków) ma miejsce i że wobec tego Zebranie zdolne jest do powzięcia prawomocnych uchwał, poczem w gorących słowach oddał hołd pamięci zmarłych notarjuszy: ś. p. Antoniego Ruzamskiego z Tarnobrzega, Bronisława Nowińskiego z Leżajska i Lucjana Lipińskiego z Krakowa, tudzież Prezesa Izby notarjalnej w Przemyślu śp. Jana Kantego Krupińskiego, których pamięć obecni uczcili przez powstanie.

Następnie przedstawił przewodniczący działalność Izby notarjalnej w ostatnich czasach, podnosząc nawiązanie serdecznych stosunków z Izbami wschodniej Małopqlski i Zrzeszeniem notarjuszy b. Królestwa polskiego oraz korzyści stąd dla ogólnego dobra płynące, sprawę zamierzonego na początek czerwca b. r. zjazdu notarjuszy z całej Polski w Krakowie i programu tegoż, działalność Izby na polu ustawodawstwa (notarjat, hipoteka, postępowanie

w sprawach niespornych), działalność na polu wydawnictwa „Przeglądu notarjalnego", następnie omówił w krótkości porządek dzienny Zebrania Kollegium, a zakończył swe przemówienie rzutem oka na położenie i stosunki naszego państwa i apelem do członków Kollegium, by w pracy nad ugruntowaniem państwowości polskiej wzięli czynny udział.

Po powołaniu na asesorów pp. Notarjuszy Dra Józefa Popkiewicza i Jakóba Pacyny przystąpiono do porządku dziennego.

1) Uchwalono jednomyślnie nie odczytywać protokołu z ostatniego zebrania Kollegium i przyjęto go do wiadomości.

2) Przyjęto jednomyślnie do wiadomości bez dyskusji przedstawione przez sekretarza Izby sprawozdanie z jej czynności za rok 1921 i za ubiegły czasokres roku 1922.

3) Jednomyślnie i bez dyskusji przyjęto do wiadomości przedstawione przez rewizora rachunków Izby p. Stanisława Japę zamknięcie rachunkowe funduszów Izby notarjalnej za rok 1921, oraz prowizoryczny bilans za czas od 1 stycznia do 30 kwietnia 1922 i uchwalono Izbie notarjalnej absolutorjum z czynności i rachunków za rok 1921.

4) Zatwierdzono jednomyślnie bez dyskusji przedstawione przez rewizora rachunkowego p. Stanisława Japę preliminarz dochodów i wydatków funduszów Izby notarjalnej na II półrocze 1922, a dla pokrycia preliminowanych wydatków powzięto następujące uchwały:

a) wkładki Członków Kollegium podwyższono na II półrocze 1922 z półrocznej kwoty 9000 Mk. *na kwotę 12.000 Mk. półrocznie* z każdego notarjatu, płatną przynajmniej kwartalnie z góry; z kwoty tej przypada na fundusz administracyjny 6.000 Mk., na fundusz naukowy i wydawnictwo „Przeglądu notarjalnego" 4.000 Mk., a na fundusz zapomogowy 2000 Mk.

b) podwyższono taksy:

aa) od przeniesienia notarjusza na inne miejsce służbowe z 6.000 Mk. *na 8.000 Mk.*

bb) od nominacji kandydata notarjalnego na urząd notarjusza z 1.500 Mk. *na 3.000 Mk.*

cc) od substytucji samodzielnej z 1.000 Mk. na *2 000 Mk.*

dd) od substytucji urlopowej z 1.500 Mkp. *na 3.000 Mk.*

c) wprowadzono nową taksę od superlegalizacji podpisu notarjusza przez Prezesa Izby na jednym dokumencie *na 1.000 Mk.*

d) koszta ogłoszenia konkursu na posadę notarjusza rozkładać może Izba notarjalna na wszystkich kompetentów, ubiegających się w danym konkursie o posadę notarjusza i to w tym stosunku, że każdy z kompetentów-notarjuszy płaci 3 punkty, a każdy z kompetentów-kandydatów notarjalnych 1 punkt.

e) W związku z uchwałą ad c) zobowiązało Kollegium swych Członków, by w każdym wypadku, gdy zachodzi potrzeba superlegalizacji, przedkładali dokument Prezesowi Izby do

uwierzytelnienia podpisu notarjusza, poczem Izba notarjalna wyjedna dalsze potrzebne legalizacje.

5) Przyjęto jednomyślnie do wiadomości sprawozdanie Prezydjum Izby co co programu ogólnego zjazdu notarjuszy polskich, mającego się odbyć w Krakowie w dniach 3, 4 i 5 czerwca 1922, a dla pokrycia kosztów jego uchwalono jednomyślnie nałożyć na Członków Kollegium jednorazowy podatek w sumie 5.000 Mkp. (pięć tysięcy marek) z każdego notarjatu, płatnej natychmiast.

6) Punkty 6-ty, 7-my i 8-my porządku dziennego (t. j. współdziałanie notarjuszy ziem polskich, projekty ustawy notarjalnej i hipotecznej, oraz sprawę przyjmowania do notarjatu prawników z obcych zawodów) odłożono do zjazdu, po poinformowaniu obecnych przez przewodniczącego o stanie tych spraw.

7) Wnioski i interpelacje Członków:

a) Na wniosek Prezesa Izby Dra Starzewskiego, z dodatkowym wnioskiem Członków Dra Mycińskiego i Dra Góry, uchwalono zarządzić w kołach notarjalnych ankietę w sprawie reformy rolnej, ograniczając się wyłącznie do strony prawnej ustaw agrarnych i to dopiero po porozumieniu się na zamierzonym zjeździe ze sferami notarjalnemi innych ziem Polski.

b) Notarjusz p. Adam Świtlik podnosi konieczność interwencji u właściwych władz w sprawie zwijania sądów i wpływu tegoż na notarjat, na co Prezes Izby oświadcza, że informował się o stanie tej sprawy i w właściwym czasie poczyni dalsze odpowiednie kroki.

c) Notarjusz p. Franciszek Gutwiński omawia kwestję taryfy notarjalnej i komisarskiej; przewodniczący komunikuje, że Izba przed około rokiem przedłożyła Sądowi apelacyjnemu projekt taryfy komisarskiej, który obecnie jest przedmiotem badania w Sądach apelacyjnych i w Ministerstwie, oraz zapewnia, że Izba w dalszym ciągu sprawę tę będzie popierała.

d) Notarjusz p. Robert Han apeluje do Izby o poczynienie kroków, by Sądy powiatowe, które w wielu wypadkach przez cały dzień, a nieraz poza siedzibą sądów, legalizują podpisy stron na dokumentach, wbrew dążeniom władz centralnych do odciążenia sądów, ograniczyły swe czynności legalizacyjne do wypadków rzeczywistej konieczności. Apel notarjusza Hana popiera szereg członków.

Na tem obrady Kollegium zakończono.

B) **Lwowskiego.**

Dnia 7 maja 1922 odbyło się pod przewodnictwem Prezesa Szelewskiego doroczne Kollegjum notarjalne, na które przybyło 32 notarjuszów, 4 samoistnych substytutów, 10 egzaminowanych

i 5 nieegzaminowanych kandydatów notarjalnych. Przewodniczący zagajając Kollegjum powitał obecnych, poświęcił gorące słowa wspomnienia zmarłym notarjuszom ś. p. Schillerowi, ś. p. Ludkiewiczowi, ś. p. Gromnickiemu i ś. p. Hordyńskiemu, a zebrani uczcili pamięć tychże przez powstanie. Następnie wspomniał, że tutejsza Izba popozostaje w ścisłym kontakcie z Izbą krakowską w pracy około nowej ordynacji notarjalnej, postępowania niespornego i ustawy hipotecznej, podał do wiadomości, że w dniach 3, 4, 5 czerwca b. r. odbędzie się Zjazd notarjuszów i kandydatów not. z całej Polski w Krakowie i prosił o jaknajliczniejszy udział w zjeździe z tem, że uczestnicy zjazdu muszą przed 20 maja b. r. zgłosić swój udział w Zebraniu do Izby krakowskiej — Kraków, ul. Poselska L. 20. Wspomniał też o przychylnem dla notarjuszów stanowisku Członków Komisji Kodyfikacyjnej Profesorów Dra Jaworskiego i Dra Zolla. Następnie przystąpił do załatwienia spraw porządku dziennego. Odczytany protokół, sprawozdanie z czynności Izby, zestawienie kasowe, sprawozdanie o stanie fundacji i o utworzeniu dwóch nowych fundacji, a to zapomogowej Wesołowskiego i stypendjalnej Szelewskiego przyjęto do wiadomości i na wniosek Komisji rewizyjnej udzielono Izbie absolutorjum z rachunków. Następnie przyjęto zaproponowany przez Izbę budżet, a gdy wydatki wynoszą miesięcznie kwotę 360.000 Mp., ustalono wkładkę *na 4.000 Mp. miesięcznie, począwszy od 1 kwietnia 1922.* Celem zapewnienia przyszłym wdowom i sierotom po notarjuszach i kand. not., względnie, w braku tychże, osobom, które były na wyłącznem utrzymaniu notarjusza, minimum miesięcznej pensji w kwocie 10.000 Mp., uchwalono jednogłośnie stworzyć fundusz pensyjny i wstawiać na ten cel corocznie do budżetu Izby odpowiednią kwotę, uiścić się mającą przez not. i kand. not. z tem, że z funduszu tego będą korzystać ci, którzy złożą prócz tego jednorazowo odpowiednią kwotę, a to stosownie do wieku, a w szczególności notarjusze, którzy przekroczyli 80-ty rok życia 120.000 Mp., 70-ty 100.000 Mp., 60-ty 60.000 Mp., 50-ty 40.000 Mp., 40-ty 30.000 Mp., 30-ty rok życia 20.000 Mp., kandydaci zaś, którzy przekroczyli 25-ty rok życia 5.000 Mp., 30-ty 10.000 Mp., 35-ty 15.000 Mp., 40-ty 20.000 Mp., 45-ty rok życia 30.000 Mp., 50-ty rok życia 40.000 Mp. Bliższe szczegóły tego funduszu pensyjnego ma opracować Komisja, w skład której wybrało Kollegjum Prezesa Szelewskiego, Ostrowskiego, Reinera, Rada, Limanowskiego i Dra Trzosa. W sprawie czasowego zwijania Sądów, podała Izba do wiadomości, że jest za utrzymaniem wszystkich systemizowanych posad notarjalnych, że odniesie się do Min. Spr. ponownie z uwagą, że po myśli § 9 u. not., bez jej opinji żadna posada notarjalna nie może być zwinięta i dlaczego dotąd Min. nie obsadziło posad w Bołszowcach, Założcach i Husiatynie, które Izba obsadza substytutami, a gdyby do dni 14-tu odpowiedź nie nadeszła, wysyła się delega-

cję do Warszawy. Stanowisko Izby Kollegjum z uznaniem przyjęło do wiadomości. Odnośnie do regulaminu Izby na żądanie Min. Spr. skreślono § 11 tegoż, a co do udziału delegata Tow. kand. w posiedzeniach Izby w sprawach kandydatów not., z głosem doradczym, przyjęto jednogłośnie rezolucję not. Buszyńskiego, że Izba ma zawsze zapraszać na swe posiedzenia delegata Tow. kand. not. W sprawie założenia spółki mieszkaniowej, której zadaniem byłoby zakupno mieszkań dla kancelarji not., przyjęło Kollegjum tę myśl do wiadomości i wybrało komisję, składającą się z pp. Wolnika, Witwickiego i Bilińskiego, która się ma nad tą sprawą zastanowić i przyjść z odpowiednimi wnioskami na najbliższe Kollegjum. W końcu wyraziło Kollegjum życzenie, by Izba poczyniła odpowiednie kroki celem złączenia Izby przemyskiej z Izbą lwowską. Na tem posiedzenie zamknięto.

Z praktyki.

1. Spółki z ogr. odp a obcy kapitał.

Nawiązując do artykułu, zamieszczonego pod powyższym tytułem w Nr. 1 „Przeglądu notarjalnego“, podajemy w dosłownem brzmieniu, z opuszczeniem jedynie bliższych określeń firmy i nazwisk członków odnośnej spółki, uchwałę Sądu apelacyjnego w Krakowie jako rekursowego z dn. 17 stycznia 1922 R. III 174/21 (a zatem powziętą po doręczeniu uchwały Sądu Najwyższego z 12 listopada 1921 R. 842/21), która opiewa:

„Sąd apelacyjny w Krakowie w sprawie rejestrowej spółki z ogr. odpowiedzialnością“ „. . . . spółka naftowa“ wskutek rekursu gen. Prokuratorji Rz. P. Oddział w Krakowie od uchwały sądu okręgowego jako handlowego w Krakowie z dn. 14 września 1921 Firm. $\frac{1082/21}{1083}$, którą dozwolono wpisania do rejestru handlowego spółki z ogr. odpow. powyż wymienionej, powziął następupującą uchwałę:

Nie uwzględnia się rekursu i zatwierdza się zaczepioną uchwałę.

Powody:

Spółka z ogr. odp. . . . . spółka naftowa utworzona została kontraktem z daty Drohobycz 5 lutego 1920, LR. 63614 przez (następują nazwiska dwóch spólników, zamieszkałych poza granicami Polski) i nieposiadających przynależności do państwa polskiego, jako jedynych spólników, są oni zarazem zawiadowcami spółki,

trzecim zawiadowcą ustanowili . . . . w Drohobyczu zamieszkałego; siedzibą spółki jest Kraków.

Uchwałę powołaną powyż, dozwalającą rejestracji spółki, zaczepia gen. Prokuratorja głównie z tego powodu, że pozostaje ona w sprzeczności z ustawą z 24/3 1920 poz. 178 dz. ustaw o nabywaniu nieruchomości przez obcokrajowców.

Zarzut ten zdaniem sądu apelacyjnego nie jest uzasadniony. W myśl § 61 ust. z 6/3 1906 Nr. 58 Dpp. spółka z ogran. odpow. jest osobą prawniczą, jako taka ma samoistne swe prawa i obowiązki, może nabywać własność i inne prawa rzeczowe na nieruchomościach. Za zobowiązania spółki odpowiada wierzycielom wyłącznie tylko majątek spółki. Jestto więc assocjacja nie osób, lecz kapitałów, podobnie, jak spółka akcyjna (art. 213 uh); stworzonym zostaje pewien kapitał pokryty, wpłacony przez członków, który ma cel określony statutem (ein Zweckvermögen, jak się wyrażają motywa rządowe), wyposażony jest w osobowość prawną i jako taki jest podmiotem praw i obowiązków.

Inaczej przedstawiają się spółka handlowa jawna i komandytowa; są to assocjacje osób (art. 85 uh.), które odpowiadają osobiście za zobowiązania spółki; nie ma tu więc ścisłego rozdziału majątku spółki od majątku spólników, wyrok uzyskany przeciw spółce jawnej może być egzekwowany wprost na majątku spólników i chociaż pod firmą spółki nabyć mogą i zaintabulować nieruchomość, to jednak właścicielami są te osoby, które wykazuje rejestr handlowy jako spólników.

Oczywistą jest rzeczą, że spółka *jawna* lub komandytowa, złożona z obcokrajowców, nie może wobec ustawy z 24/3 1920 poz. 178 Dz. u. p. nabywać w kraju nieruchomości.

Zakaz powołaną ustawą objęty nie może się jednak odnosić do krajowych spółek z ogr. odp., jak również spółek akcyjnych, bo mają one *samoistną* osobowość prawną, nie zawisłą od spólników i ich przynależności państwowej, a skoro mają siedzibę w kraju, korzystają z pełni praw z osobami fizycznemi, obywatelstwo polskie posiadającemi.

Że przyjęta w kontrakcie siedziba spółki decyduje o tem, czy spółka jest krajową czy zagraniczną, wynika przy spółkach z ogr. odp. z § 107 i § 2 powołanej ustawy o spółkach z ogr. odpow., przy spółkach akcyjnych z § 2 ust. z 7/5 1879 Nr. 65 Dpp., rozstrzygającego wyraźnie w tym kierunku powyższą kwestję (porówn. Randa: Handelsrecht II p. 120).

Twierdzenie rekursu, że na wypadek rozwiązania spółki nieruchomości nabyte przez spółkę przechodzą na spólników, nie znajduje w ustawie podstawy; skutkiem rozwiązania spółki jest likwidacja i gdyby likwidatorowie postanowili sprzedać nieruchomość spólnikowi, który jest obcokrajowcem, należałoby uznać taką transakcję jako niedopuszczalną prawnie.

Na dalsze wywody rekursu zauważa się, że ustawa nie wymaga, aby zawiadowca był równocześnie spólnikiem ani też by mieszkał w kraju (§ 15 i nast.).

Z powyższych przyczyn rekursu nie uwzględniono".

2. W sprawie spadków obywateli b. państwa austrjackiego zmarłych w Ameryce.

W czasie wielkiej wojny spadki obywateli b. państwa austr., zmarłych w Stanach Zjednoczonych, zostały zajęte, względnie, o ile składały się z gotówki, wypłacone „Kustoszowi własności cudzoziemskiej“ (Alien Property Custodian), — która to instytucja wydaje je na żądanie spadkobierców reprezentantom polskim, po wykazaniu dowodu pokrewieństwa i przynależności państwowej polskiej. Ponadto odnośny Konsulat polski musi być osobnem pełnomocnictwem upoważniony do odebrania spadku i zastępowania spadkobierców przed władzami Stanów Zjednoczonych.

W pewnej sprawie, dotyczącej takiego spadku, zażądało Poselstwo w Waszyngtonie w drodze służbowej certyfikatu przynależności państwowej. Korespondencja odnośna odbyła drogę z Poselstwa w Waszyngtonie do Ministerstwa Spraw Zagranicznych, stamtąd do Ministerstwa Sprawiedliwości, które odstąpiło ją do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, to znów przesłało ją do Województwa, które dało polecenie właściwemu Starostwu załatwienia jej, wreszcie Starostwo odniosło się do Sądu powiatowego, a Sąd oddał ją Notarjuszowi jako Komisarzowi sądowemu w tej sprawie wyznaczonemu do załatwienia. W sprawie tej ten sam notarjusz jako komisarz sądowy koresponduje z reprezentacją naszą w Stanach Zjednoczonych bezpośrednio od lutego 1920 — a więc należałoby przypuszczać, że nasza reprezentacja w Stanach Zjednoczonych, mając od niego już nadesłane dawno akta, wykazujące prawa spadkowe i inne potrzebne dokumenta, zwróci się do niego wprost z tem żądaniem, a tenże mógłby w najkrótszym czasie dostarczyć odnośnego świadectwa przynależności, — tymczasem wytykany tylekrotnie urzędom zaboru austrjackiego biurokratyzm, w tej sprawie chyba święcił wspaniały trjumf, tembardziej, że odpowiedź Starostwa, to jest stwierdzenie przynależności państwowej, miało być przedłożone „w drodze służbowej“, a więc miało odbyć tę samą drogę, jaką przyszło zapytanie. Nie miejsce tu krytykować tę stratę czasu i daremnego zajmowania tylu urzędów choćby samem rejestrowaniem tej sprawy. Zalecamy więc w podobnych sprawach dołączenie do pisma, zawierającego prośbę o wydobycie spadku w Stanach Zjednoczonych, także zaraz certyfikatu przynależności, wystawionego przez władzę administracyjną pierwszej instancji. — Przynależność państwowa w opisanym wypadku wy-

nikała niewątpliwie z przedłożonych metryk w myśl postanowień art. 5 ustawy z 20 stycznia 1920 Nr. 7 dzup. Mimo to reprezentacja nasza w Stanach Zjednoczonych, a za nią wszystkie władze krajowe, załatwiające jej odezwę, żądały certyfikatu przynależności państwowej w myśl postanowień art. 91 traktatu wersalskiego i rozporządzenia min. Nr. 57 dzup. poz. 358, nie czyniąc widocznie różnicy między mieszkańcami państwa Polskiego w ścisłem znaczeniu jako państwa podpisującego traktat, a mieszkańcami terytorjów odzyskanych od Niemiec z mocy traktatu wersalskiego, do których wspomniany artykuł tego traktatu się odnosi.

Ludwik Summer-Brason.

---

3. Z praktyki Urzędów Ziemskich.

a) Główny Urząd Ziemski rozesłał do Okręgowych Urzędów Ziemskich okólnik z dnia 6 marca 1922 Nr. 1455/21 Z., w którym co do przenoszenia własności dóbr martwej ręki między innemi powiedziano:

„Co do innych podań władz kościelnych o wydanie zezwoleń na przewłaszczenie dóbr t. zw. „martwej ręki“ należy postępować według następujących wskazówek: aż do czasu zakończenia pertraktacyj, odbywających się obecnie pomiędzy Rządem a Komisją Kościelną, wyznaczoną przez Stolicę Apostolską, przeniesienie prawa własności powyższych dóbr, czy to drogą parcelacji, czy też sprzedaży w całości — jest niedopuszczalne, a to z następujących powodów: 1) p. d. art. 1 Ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej przeznacza dobra t. zw. „martwej ręki“ na cele reformy rolnej; dobra więc te, jako posiadające specjalne przeznaczenie, nie mogą być przedmiotem wolnego obrotu; 2) wobec przeznaczenia powyższych dóbr na cele reformy rolnej, w interesie realizacji tej reformy leży, by zapas ziemi, przeznaczony przez ustawę na ten cel, nie był uszczuplony i 3) wartość majątkowa dóbr t. zw. „martwej ręki“ ma stanowić podstawę do wyznaczenia duchowieństwu uposażenia, jeżeli nie w całości, to w znacznej jego części; w interesie więc Skarbu Państwa leży, by dobra te przeszły na rzecz Państwa w swej pełnej wartości. — W wyjątkowych wypadkach, gdy interes publiczny tego wymaga, a więc gdy grunt ma być przeznaczony pod budowę kościoła, szkoły, lub innej instytucji publicznej (o ile odnośna instytucja duchowna otrzymała na to zezwolenie swej władzy zwierzchniczej, Kurji Biskupiej, Generała Konwentu i t. p. tudzież aprobatę właściwej władzy administracyjnej — Urzędu Wojewódzkiego względnie Ministerstwa), zezwolenie na przewłaszczenie może być wy-

dane, z zastrzeżeniem wszakże złożenia do depozytu Kasy Skarbowej, w charakterze sumy rozrachunkowej, przypadającej na rzecz Skarbu Państwa, kwoty otrzymanej ze sprzedaży lub zabezpieczenia tej kwoty na rzecz Państwa w jaki inny sposób. Gdy zaś pieniądze, otrzymane ze sprzedaży dóbr t. zw. „martwej ręki“, potrzebne będą na budowę lub odnowienie kościoła, szkoły i t. p., zwolnienie od warunku deponowania sumy może mieć miejsce po uprzedniem uzyskaniu zezwolenia Głównego Urzędu Ziemskiego, wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Prezes Głównego Urzędu Ziemskiego: Dr Kiernik mp.“

---

b) Wedle wydanego w ostatnich czasach okólnika Prezesa G. U. Z., którego daty nie mam pod ręką, nie może Okręgowy Urząd Ziemski wydawać zezwoleń na przeniesienie własności w drodze dobrowolnej umowy stron we wszystkich tych wypadkach, jeżeli Okręgowa Komisja Ziemska na posiedzeniu gospodarczem (niejawnem) wyraziła opinję, iż należy przystąpić do wywłaszczenia nadwyżek ponad ustawowe maximum posiadania. Sprawa ta ma doniosłe znaczenie dla zachodniej Małopolski, a szczególnie powiatów krakowskiego, chrzanowskiego, wadowickiego i t. d., gdzie co do znacznej większości majątków ziemskich, nawet najlepiej zagospodarowanych, Okręgowa Komisja Ziemska postanowiła przystąpić do wywłaszczenia nadwyżki. Zaznaczam, że okólnik powyższy dotyczy nietylko tych majątków, których nadwyżka przeznaczona została na przymusowy wykup w drodze orzeczenia Komisji w I inst. po przeprowadzeniu jawnej rozprawy, lecz nawet i tych, których właściciele nie otrzymali jeszcze wezwania do rozprawy jawnej w sprawie wywłaszczenia, ani nawet wezwania do dobrowolnego odstąpienia nadwyżki, jeżeli tylko komisja na posiedzeniu niejawnem uznała za właściwe przystąpić do wywłaszczenia. — Wedle dotychczasowej praktyki ten jeden moment wystarcza do odmowy nawet wtedy, gdyby ze wszystkich innych względów prywatna sprzedaż była wprost konieczna.

Sprawa ta pozostaje w pewnym związku ze sprzedażą gruntów na daninę. Wedle § 52 ustawy z 16 grudnia 1921 Nr. 1 poz 1 dzup. z r. 1922 ulgi tam określone można zastosować tylko wtedy, jeżeli cała cena kupna zostanie złożona na daninę; najczęściej jednak zdarza się, że cena kupna przekracza daninę, gdyż sprzedawca potrzebuje gotówki nietylko na daninę, lecz także na robocizny, nawozy sztuczne, remont gospodarczy i t. d., a w najczęstszych wypadkach względy gospodarstwa rolnego, zaokrąglenie granic, konfiguracja terenu i t. d. nakazują sprzedać większy kompleks, którego cena przekroczy wysokość daniny; w takich wypadkach wykluczone jest zastosowanie § 52 ustawy o daninie,

a w konsekwencji tego muszą strony starać się o zezwolenie na sprzedaż w drodze zwyczajnej i — o ile Okręgowa Komisja uchwaliła przystąpić do przymusowego wykupu nadwyżki — spotkają się z odmownem orzeczeniem Okręgowego Urzędu Ziemskiego. Takie stanowisko omawianego okólnika nietylko wyrządza szkodę produkcji rolnej, bo odbiera możność uzyskania koniecznego kapitału obrotowego, ale uniemożliwia w wielu wypadkach dopełnienie obowiązku co do zapłaty daniny. Oczywiście pomijam kwestję dopuszczalności prawnej tego okólnika. *Aleksander Rybiański.*

4. Terytorjalny zakres działania Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Krakowie

obejmuje 23 powiaty polityczne zachodniej Małopolski. Na terytorjum tem utworzone są następujące Powiatowe Urzędy Ziemskie:

1) P. U. Z. w *Bochni*	obejmuje pow. polit.	Bochnia i Brzesko.
2) „ „ „ „ *Dębicy*	„ „ „	Ropczyce i Mielec.
3) „ „ „ „ *Jaśle*	„ „ „	Jasło, Krosno i Gorlice.
4) „ „ „ „ *Krakowie*	„ „ „	Kraków, Podgórze, Wieliczka i Chrzanów.
5) „ „ „ „ *Nowym Sączu*	„ „ „	Nowy Sącz, Grybów, Limanowa i Nowy Targ.
6) „ „ „ „ *Tarnowie*	„ „ „	Tarnów, Pilzno i Dąbrowa.
7) „ „ „ „ *Wadowicach*	„ „ „	Wadowice, Myślenice i Oświęcim.
8) „ „ „ „ *Żywcu*	„ „ „	Żywiec i Biała.

NEKROLOGJA.

Ś. p. Jan Kanty Krupiński.

Dnia 26 marca 1922 zmarł ś. p. Jan Kanty Krupiński notarjusz w Przemyślu, prezes Izby notarjalnej w Przemyślu, członek licznych towarzystw kulturalnych i humanitarnych, po prawie 47 letniej służbie zawodowej.

Ś. p. Jan Kanty Krupiński urodził się w roku 1847. Po ukończeniu nauk prawniczych początkowo poświęcił się adwokaturze, a później przeniósł się do notarjatu i dnia 4 grudnia 1875 wpisany został na listę kandydatów notarjalnych.

W dniu 13 maja 1885 został mianowany notarjuszem w Podbużu, w górskiej okolicy powiatu Drohobyckiego, a jakkolwiek okolica ta jest przeważnie ruską, umiał Zmarły znaleść dość pola dla swej pracy społecznej i skupił małą garstkę Polaków w stowarzyszeniu „Sokół", którego był całą duszą. Swojem taktownem i wyrozumiałem postępowaniem zjednał Sobie zaufanie i cześć u tamtejszej ludności tak, że, kiedy w roku 1890 przeniesiony został na posadę notarjusza w Bolechowie, mieszkańcy Podbuża z prawdziwym żalem żegnali odjeżdżającego.

W Bolechowie oprócz pracy zawodowej poświęcał Zmarły wiele czasu i trudów pracy społecznej i pracy autonomicznej. Widząc jego niezmordowaną pracę i prawość charakteru, mieszkańcy Bolechowa powołali Go do rady miejskiej i obdarzyli mandatem burmistrza. Niebawem wszedł On w skład rady powiatowej w Dolinie i został wybrany marszałkiem powiatu. Oba te urzędy sprawował z chlubą dla Siebie, a pożytkiem dla ludności, aż do lata 1904 roku. Kiedy przeniósł się na posadę notarjusza w Samborze, miasto Bolechów w dowód wdzięczności nadało Zmarłemu tytuł honorowego obywatela, a Ochronka Polska w Bolechowie, którą Zmarły do życia powołał i zakupił dla niej piękną realność, będzie trwałym pomnikiem Jego działalności w Bolechowie.

Czynny i niezmordowany w pracy, Zmarły w Samborze również nie ustaje w Swych czynnościach i pracuje dodatnio na każdem polu społecznem.

W roku 1912 przenosi się Zmarły do Przemyśla, gdzie przebywał aż do Swej śmierci.

Po przybyciu do Przemyśla został Zmarły jednomyślnie wybrany prezesem Izby notarjalnej — zaś Członkiem jej był od r. 1890.

W pracy niezmordowany, ścisły w wypełnianiu obowiązków, szczery i serdeczny kolega, sprawiedliwy i sumienny w wydawaniu sądu, nigdy nie kierował się Zmarły żadnemi względami ubocznemi, lecz szedł drogą prawa, przyświecając swoim przykładem młodszym Kolegom.

Uczynny i usłużny dla każdego z kolegów, którzy do niego, jako do Swego Prezesa zgłaszali się po poradę, starał się ulżyć i pomódz każdemu, o ile to było w jego mocy.

Obowiązki prezesa wypełniał aż do zaparcia się i chociaż złożony ciężką chorobą, interesował się sprawami naszej Izby tak dalece, że kiedy piszący te słowa na kilka dni przed śmiercią był u Niego, ażeby odwiedzić Swego Zacnego Prezesa i uwiadomił o zamiarze zwołania sesji dla załatwienia sprawy naszego zjazdu, Zmarły z żalem mówił „nie wiem, czy będę mógł Wam przewod-

niczyć“ — niestety już nie przewodniczył — bo w kilka godzin po odbytej sesji zamknął oczy na wieki i dokończył Swego prawego i szlachetnego żywota. — Cześć Jego pamięci! *J. C.*

Śp. Dr. Kazimierz Bystrzonowski.

Notarjusz w Zatorze i tamtejszy burmistrz, członek Krakowskiej Izby notarjalnej, zmarł w Zatorze dnia 11 września 1921 po 10-latach pełnienia urzędu notarjusza a przeszło 32 latach pracy zawodowej.

Wyrządziłbym krzywdę pamięci tego najzacniejszego obywatela-Polaka, znakomitego prawnika i jednego z najlepszych członków naszego zawodu, prawdziwego opiekuna młodszego pokolenia notarjalnego i jednego z tych, którzy dla wzmocnienia spójni zawodowej, poczucia obowiązku i czystości charakteru największe położyli zasługi, — gdybym swem nieudolnem piórem opisywać chciał Jego działalność i charakterystykę. Ograniczę się przeto do podniesienia pewnych tylko momentów z Jego życia.

Śp. Dr. Kazimierz Bystrzonowski był dzieckiem Krakowa: tu uczęszczał do szkół średnich, tu odbywał studja uniwersyteckie, tu wreszcie czerpał praktykę notarjalną przez przeszło 22 lat w biurach śp. Muczkowskiego i śp. Niemczewskiego aż do chwili zamianowania Go notarjuszem. Mimo ciężkich warunków życiowych i obowiązków rodzinnych, nie ograniczał się On do jak najsumienniejszego wypełnienia obowiązków kandydata not., lecz z myślą o ogóle kolegów pracował niezwykle intenzywnie w Stowarzyszeniu kandydatów notarjalnych nad polepszeniem doli kandydatów, podniesieniem poziomu naukowego i wyrobieniem charakterów; na każdem polu był pierwszym w pracy, a ostatnim, gdy chodziło o uzyskanie najmniejszej choćby korzyści. Obok tego pełnił Zmarły przez około 15 lat trudne funkcje Sekretarza Izby notarjalnej, a przez dłuższy czas także Prezesa Stowarzyszenia kand. not., a jak się wywiązywał z tych zadań, jak wielkie położył zasługi, niech poświadczy fakt, iż dzisiaj, po kilkunastoletniem jego rozstaniem się ze Stowarzyszeniem utrwalone przez Niego zasady są dla nas najlepszym drogowskazem. — Jako Prezes Stowarzyszenia kandydatów notarjalnych powołał Zmarły do życia w r. 1910 nieczynne od szeregu lat wydawnictwo „Kwartalnika Stow. kand. not.“, czasopisma, które dzięki Jego wytrwałej i niezmordowanej współpracy uzyskało w kołach prawniczych wysokie poważanie, a w kołach zawodowych najzupełniejsze uznanie i przywiązanie.

Powołany w r. 1911 na urząd notarjusza w Zatorze, nie zerwał śp. Bystrzonowski tych serdecznych nici, jakie Go wiązały z Izbą i Stowarzyszeniem; pracował i nadal w centrum naszego życia za-

wodowego, pisywał w „Kwartalniku“ i szeregu innych czasopism prawniczych, pracował najgorliwiej w Izbie notarjalnej jako jej Członek, odwiedzał Stowarzyszenie kand. not. i w najcięższych dla młodych adeptów zawodu chwilach krzepił ducha, godził waśnie, a wstawiennictwem swem wobec decydujących czynników wyjednywał zawsze doniosłe ulgi. Na stanowisku notarjusza wypełniał swe obowiązki niezwykle sumiennie i po obywatelsku, to też zjednał sobie nietylko najzupełniejsze uznanie ze strony władz przełożonych i Kolegów, ale także powszechną sympatję wśród ludności swego powiatu. Pracował ponadto we wszystkich prawie kulturalnych instytucjach miejscowych i okolicznych- w związkach samorządowych i zarządzie gminy zatorskiej, której był przewodniczącym. Był wyjątkowym człowiekiem: nie miał nieprzyjaciół, bo nigdy nie myślał o swej korzyści. Mimo, że miał jedną z najlichszych materjalnie posad i żył w ciężkich warunkach, nie ubiegał się o inną, jakkolwiek z uwagi na swe wybitne kwalifikacje byłby niewątpliwie lepszą bez trudności uzyskał.

Zabrała nam tego ukochanego Ojca i Towarzysza choroba, która była wynikiem wyczerpującej pracy dla dobra ogółu; zabrała go niespodzianie i przedwcześnie w chwili, gdy pro publico bono podejmował dalsze prace, które go tak pochłaniały, że nie mógł pomyśleć o zabezpieczeniu przyszłości pozostałej Rodzinie.

Pożegnaliśmy Jego ziemskie szczątki gremjalnie z głębokim żalem i boleścią niezmierną, jak po stracie najlepszego Ojca i Druha; ale Duch Jego wiecznie wśród nas pozostanie i jak długo istnieć będzie nasze Stowarzyszenie, wiecznie On nam przewodniczyć będzie.

A. R.

Ś. p. Lucjan Lipiński.

W dniu 24 lutego 1922 r. zmarł w Krakowie Notarjusz tutejszy, ś. p. Lucjan Lipiński, b. Wiceprezes i długoletni Członek krakowskiej Izby notarjalnej, Senjor notarjuszy zachodniej Małopolski.

Obowiązki zawodowe spełniał Zmarły przez przeszło 60 lat (jako notarjusz 52 lat) niezwykle sumiennie i wzorowo; odznaczał się wielką kulturą, wiedzą prawniczą, niezwykłym zmysłem estetycznym, rzadką bezstronnością, taktem i uprzejmością, czem pozyskał sobie ogólną sympatję i wysoko był ceniony. Obok zajęć zawodowych oddawał się bardzo wiele pracy społecznej i narodowej, był wzorem patrjoty-Polaka, a wobec państwa zaborczego nieugięcie walczył o zdobycie należnych narodowi praw.

Cześć pamięci tego zacnego Obywatela i wzorowego Członka naszego stanu! *A. R.*

Ś. p. Antoni Ruzamski.

Notarjusz w Tarnobrzegu, zmarł tamże w dniu 28 grudnia 1921 r. po 25 latach pełnego poświęcenia i znakomitego pełnienia urzędu.

Ś. p. Bronisław Nowiński.

Notarjusz w Leżajsku, długoletni Członek Tarnowskiej, a później także Krakowskiej Izby notarjalnej, znakomity Członek naszego zawodu i dobry Obywatel kraju, zmarł w swym majątku w Tryńczy dnia 9 lutego 1922 r.

Różne wiadomości i komunikaty.

Wakanse. W okręgu krakowskiej Izby notarjalnej wakuje obecnie cztery posady notarjuszów: w Krakowie, Zatorze, Leżajsku i Tarnobrzegu. Obsada tych notarjatów jest w toku; termin konkursu, rozpisanego na pierwszą z wymienionych posad, upłynął z dniem 30 kwietnia b. r., a na pozostałe trzy posady wnosić można podania do 31 maja b. r.

O posady kandydatów notarjalnych. Na skutek akcji, wdrożonej przez Krakowskie Stowarzyszenie kandydatów notarjalnych, przy poparciu ze strony Izby notarjalnej, zgłosiło się do Stowarzyszenia kilkunastu młodych prawników, mających wszystkie potrzebne egzamina, z zamiarem wstąpienia do notarjatu. O tem zawiadomiła Izba notarjalna krakowska wszystkich PP. Notarjuszów swego okręgu, atoli dotychczas otrzymała z ich strony tylko dwa zgłoszenia, które odstąpiono Prezydjum Stowarzyszenia kandydatów notarjalnych. Z uwagi na brak kandydatów oraz na to, że odnośni kompetenci już obecnie mogą objąć posady, a konieczność wyczekiwania na posadę kandydatów mogłaby ich do notarjatu zniechęcić, upraszamy o możliwie najwcześniejsze zgłaszanie zapotrzebowania kandydatów u kol. Dra Jerzego Rudnickiego, zastępcy notarjusza w Podgórzu, Rynek 4.

Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia kandydatów notarjalnych w Krakowie odbędzie się, jak nam komunikuje Wydział, w lokalu Izby notarjalnej w Krakowie, ul. Poselska 20, w dniu 3 czerwca 1922 r. o godz. 7 wieczorem z następującym porządkiem dziennym: 1) Odczytanie protokołu z ostatniego Zgromadzenia. 2) Sprawozdanie z czynności Wydziału. 3) Uzupełniający wybór członków Wydziału. 4) Zmiana statutu Stowarzyszenia. 5) Sprawy zawodowe. 6) Wnioski i interpelacje. — Równocześnie prosi Wydział Stowa-

rzyszenia Kolegów Kandydatów notarjalnych, by możliwie najliczniej wzięli udział w zjeździe notarjuszów polskich, mającym się odbyć w Krakowie w dniach 3, 4 i 5 czerwca b. r. i jak najrychlej zgłaszali u kol. Prezesa zamiar wzięcia udziału w tym zjeździe. Wkładka uczestników kandydatów notarjalnych na koszta zjazdu wynosi 1500 Mp.

Podział parcel w obrębie miasta Krakowa. Izba notarjalna w Krakowie podaje do wiadomości Kolegów obwieszczenie Magistratu miasta Krakowa z dnia 4 lutego 1922 L. 398/22/I a, które opiewa:

„Zdarza się obecnie coraz częściej, że właściciele nieruchomości uzyskują tylko hipoteczny podział parcel gruntowych, bez poprzedniego zezwolenia na parcelację budowlaną, a nabywcy takich nowych parcel pozostają w błędnem przekonaniu, że podział hipoteczny wystarcza do celów budowlanych.

„Celem zapobieżenia wynikającym stąd przykrym następstwom, podaje Magistrat niniejszem do publicznej wiadomości, że w myśl § 26 ustawy budowniczej można stawiać budynki tylko na takich parcelach, które władza budowlana uzna za odpowiednie do zabudowania lub na których podział zezwoli.

„Leży przeto w interesie właścicieli gruntów, aby przed podziałem hipotecznym postarali się o zezwolenie Magistratu, jako władzy budowlanej, o zatwierdzenie tegoż podziału, gdyż w razie przeciwnym nabywcy podzielonych tylko hipotecznie parcel nie uzyskają zezwolenia Magistratu na zabudowanie danej parceli".

Kwalifikacje notarjuszów i kandydatów notarjalnych. Izba notarjalna w Krakowie powzięła już uchwałę w sprawie oceny kwalifikacji PP. Notarjuszów, oraz wszystkich egzaminowanych kandydatów notarjalnych; wyniki oceny można przeglądać w lokalu Izby w godzinach urzędowych.

Reklamacje Kolegów ze Wschodniej Małopolski. Redakcja „Przeglądu notarjalnego" otrzymała od Kolegów ze Wschodniej Małopolski kilka listów z prośbą o sprostowanie dat, podanych w dziale statystycznym „Notarjat Małopolski" numeru 1. Kolegów tych uwiadamiamy, że odnośne daty zestawiliśmy na podstawie nadesłanych nam przez dotyczące Izby komunikatów i zgodnie z tymiż, wobec czego reklamujący zechcą zgłosić się w tej sprawie bezpośrednio do właściwej Izby.

